

Booklet Sr. No.

C – 2021
PAPER II
(CSAT)

Question Booklet
Set

D

Candidate's Name _____

Father's Name _____

Date of Birth :
D D M M Y Y Y Y

OMR Response Sheet No. _____ Roll No. _____

Candidate's Signature :

(Please sign in the box)

Total Questions : 80

Time Allowed : 2:00 Hours

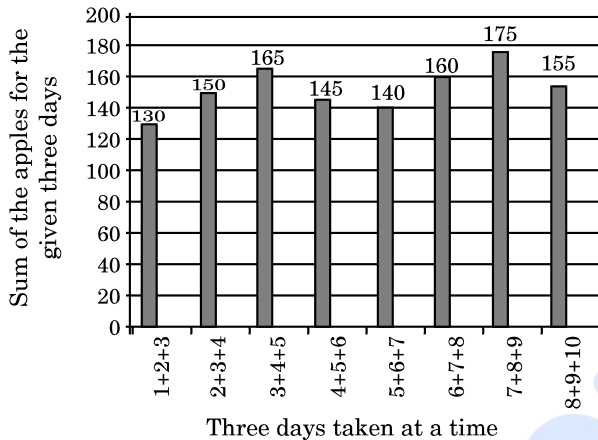
INSTRUCTIONS

- The candidate shall NOT open this booklet till the time told to do so by the Invigilation Staff. However, in the meantime, the candidate can read these instructions carefully and subsequently fill the appropriate columns given above in CAPITAL letters. The candidate may also fill the relevant boxes out of 1 to 9 of the Optical Mark Reader (OMR) response sheet, supplied separately.
- Use only blue or black ball point pen to fill the relevant columns on this page as well as in OMR sheet. Use of ink Pen or any other Pen is not allowed.
- The candidate shall be liable for any adverse effect if the information given above is wrong or illegible or incomplete.
- Each candidate is required to attempt 80 questions in 120 minutes, except for orthopaedically/visually impaired candidates, who would be given 40 extra minutes, by marking correct responses on the OMR sheet.
- The candidates, when allowed to open the question paper booklet, must first check the entire booklet to confirm that the booklet has complete number of pages, the pages printed correctly and there are no blank pages. In case there is any such error in the question paper booklet then the candidate should immediately bring this fact to the notice of the invigilation Staff and obtain a new booklet of the same series as given earlier.
- The serial number of the new Question booklet if issued for some reason should be entered in the relevant column of the OMR. The Invigilation Staff must make necessary corrections in their record regarding the change in the serial no. of Question booklet.
- The question paper booklet has **36** pages.
- The paper consists of total 200 Marks. Each question shall carry 2.5 marks. There are four options for each question and the candidate has to mark the MOST APPROPRIATE answer on the OMR response sheet.
- There is no negative marking for wrong answers or questions not attempted by the candidate.
- The candidate **MUST READ INSTRUCTIONS BEHIND THE OMR SHEET** before start answering the Questions and check that two carbon copies attached to the OMR sheet are intact.
- The translated version of the questions in Punjabi is provided only to facilitate. In case of any doubt, the English version of the question is to be treated final.*

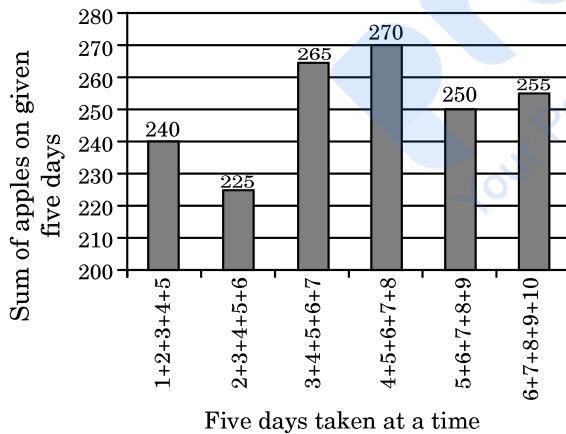
Directions (Q. No. 1 – 2) : Read the following information and solve the questions based on it.

Shakuntala, an intelligent baby girl, plucks apples from her father's orchard on ten consecutive days. When asked by her mother as to how many apples has she plucked from the orchard daily, she gives the following sheet to her mother :

Figure 1

Figure 2

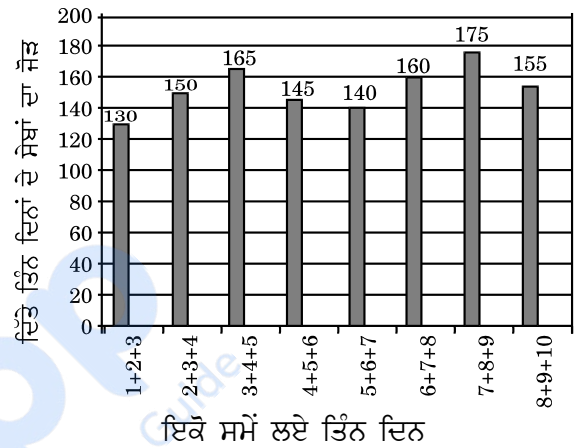

- What is the number of apples plucked on day 6 ?
 (a) 45
 (b) 35
 (c) 25
 (d) Cannot be determined

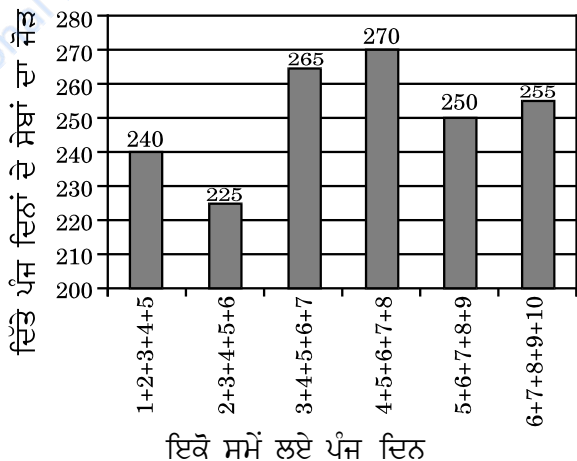
ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 1 - 2) : ਨਿਮਨ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ ।

ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ, ਇਕ ਬੁਧੀਮਾਨ ਛੋਟੀ ਲੜਕੀ, ਲਗਾਤਾਰ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਸੇਬ ਤੋੜਦੀ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਿੰਨੇ ਸੇਬ ਤੋੜੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਨਿਮਨ ਕਾਗਜ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ :

ਚਿੱਤਰ 1

ਚਿੱਤਰ 2

- ਛੇਵੇਂ ਦਿਨ ਤੋੜੇ ਸੇਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀ ਹੈ ?
 (a) 45
 (b) 35
 (c) 25
 (d) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

2. For how many days, is it possible to determine the exact number of apples plucked by Shakuntala ?
- 0
  - 5
  - 3
  - None of the above

Directions (Q. No. 3 – 5) : The following table gives the career record in One-Day International Cricket of few batsmen.

Name	Matches Played	Innings Played	Runs Scored	Average
P1	50	48	1800	40.0
P2	50	50	2034	45.2
P3	46	46	1679	36.5
P4	44	44	1539	40.5
P5	40	38	1806	51.6
P6	42	40	1445	42.5

The average is calculated by dividing the total runs scored by the total number of matches in which the batsman got out.

3. Who among the following did not get out for the maximum number of times ?
- P1
  - P2
  - P5
  - P6
4. If the average is calculated on the basis of the total innings played, whose average will see the minimum change ?
- P1
  - P3
  - P5
  - P6
5. How many of the batsmen got out in all the innings played ?
- 0
  - 1
  - 2
  - Cannot be determined

2. ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਲਈ, ਸਕੁੰਤਲਾ ਵਲੋਂ ਤੋੜੇ ਸੇਬਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ?
- 0
  - 5
  - 3
  - ਉਕਤ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

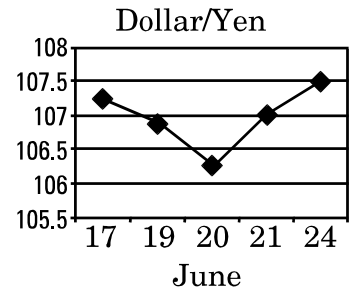
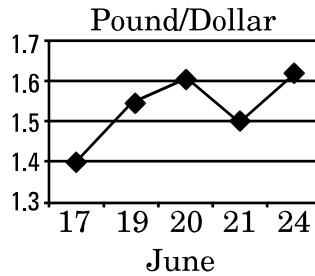
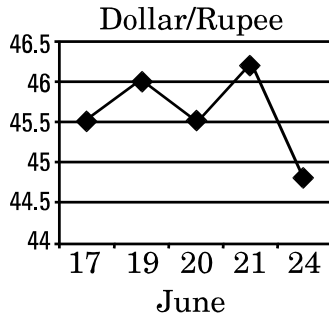
ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 3 – 5) : ਨਿਮਨ ਵੇਰਵੇ ਕੁਝ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੈਰੀਅਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹਨ ।

ਨਾਂ	ਖੇਡੇ ਮੈਚ	ਖੇਡੀਆਂ ਇੰਨਿੰਗਜ਼	ਬਣਾਏ ਰਣ	ਔਸਤ
P1	50	48	1800	40.0
P2	50	50	2034	45.2
P3	46	46	1679	36.5
P4	44	44	1539	40.5
P5	40	38	1806	51.6
P6	42	40	1445	42.5

ਔਸਤ (average) ਨੂੰ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਲ ਰਣਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਮੈਚ ਜਿੰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਆਊਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਆਂਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

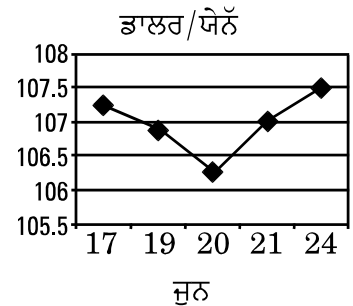
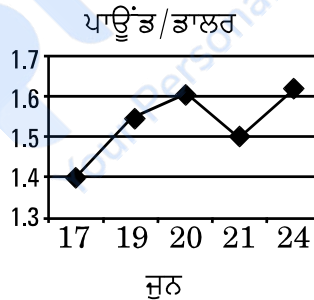
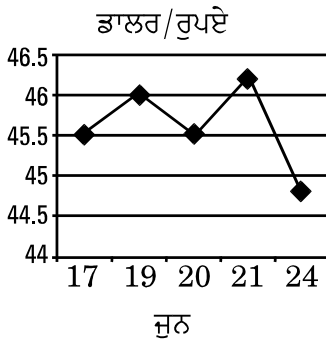
3. ਨਿਮਨ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਕਸੀਮਮ (ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ) ਵਾਰ ਆਊਟ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ?
- P1
  - P2
  - P5
  - P6
4. ਜੇਕਰ ਔਸਤ ਨੂੰ ਖੇਡੀਆਂ ਇੰਨਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਆਂਕਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸ ਦੀ ਔਸਤ ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਬਦੀਲੀ ਆਵੇਗੀ ?
- P1
  - P3
  - P5
  - P6
5. ਕਿੰਨੇ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ ਸਾਰੀਆਂ ਖੇਡੀਆਂ ਇੰਨਿੰਗਜ਼ ਵਿਚ ਆਊਟ ਹੋਏ ?
- 0
  - 1
  - 2
  - ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

Directions (Q. No. 6 – 7) : Refer to the following line charts and solve the questions based on it.

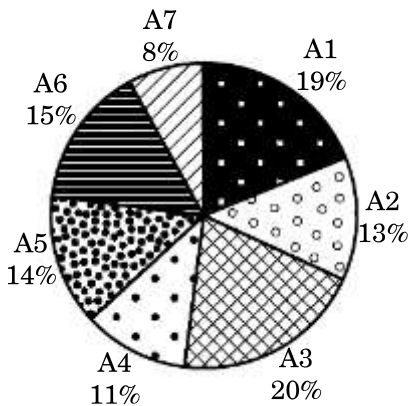
6. If the Dollar/Yen ratio follows the same trend from 24th to 27th as from 21st to 24th, then what will be the value of \$ 50 on 27th June ?
- (a) 2,000 Rupees (b) 5,400 Yen
(c) 6,000 Yen (d) 3,000 Rupees
7. A jacket costs \$ 400. Mohan has ₹ 18,200, 225 Pounds and 35,000 Yen with him. If he can use only one currency to buy the jacket, he would be able to buy the jacket on 20th June using :
- (a) 18,200 Rupees (b) 225 Pounds
(c) 35,000 Yen (d) Cannot be determined

ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 6 – 7) : ਰੇਖਕੀ ਨਕਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰੋ ।

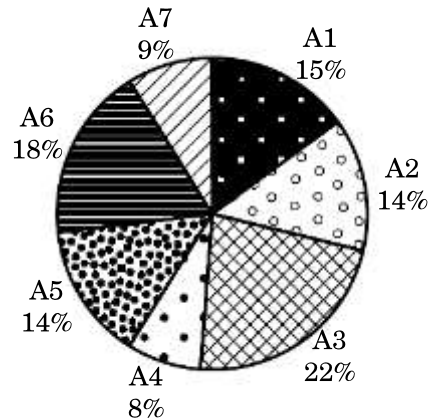

6. 24 ਤੋਂ 27 ਜੂਨ ਤੱਕ ਵੀ ਡਾਲਰ/ਯੇਨ ਦੇ ਰੇਸ਼ੇ ਦਾ ਜੇਕਰ 21 ਤੋਂ 24 ਜੂਨ ਵਾਂਗ ਉਹੀ ਰੁਝਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 27 ਜੂਨ ਨੂੰ \$ 50 ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ?
- (a) 2,000 ਰੁਪਏ (b) 5,400 ਯੇਨ
(c) 6,000 ਯੇਨ (d) 3,000 ਰੁਪਏ
7. ਇਕ ਜੈਕਟ ਦੀ ਕੀਮਤ 400 ਡਾਲਰ ਹੈ । ਮੋਹਨ ਕੋਲ 18,200 ਰੁਪਏ, 225 ਪਾਊਂਡ ਅਤੇ 35,000 ਯੇਨ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਉਹ ਜੈਕਟ ਖਰੀਦਨ ਲਈ ਕੇਵਲ ਇਕ ਕਰੰਸੀ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 20 ਜੂਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਾਲ ਜੈਕਟ ਖਰੀਦ ਸਕੇਗਾ ?
- (a) 18,200 ਰੁਪਏ (b) 225 ਪਾਊਂਡ
(c) 35,000 ਯੇਨ (d) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

Directions (Q. No. 8 – 9) : Refer to the following pie charts and solve the questions based on it.

Percentage wise distribution of population of wild animals

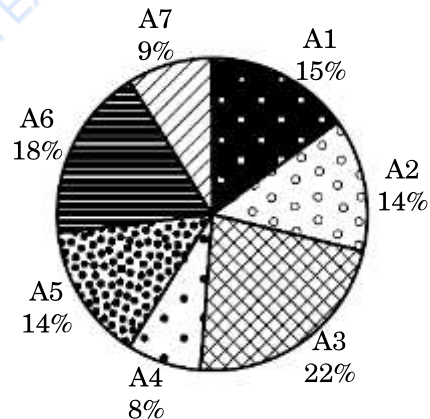
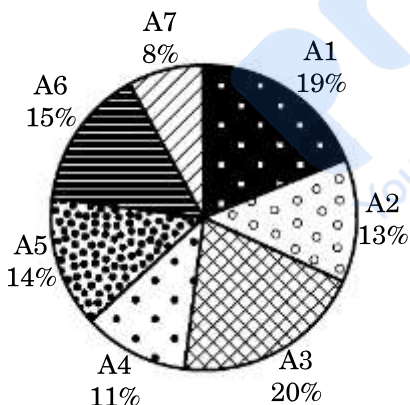
Percentage wise distribution of land under forest cover

Following are the geographical regions : A1 – Asia, China, India, A2 – Australia, A3 – Africa, A4 – Europe, A5 – Russia, A6 – North & South America, A7 – Antarctica.

Population density = (Percentage Population of Animals) / (Percentage Land Area Under Forest Cover)

8. Which two regions have the combined highest population density ?
 (a) A1, A3 (b) A4, A5 (c) A1, A4 (d) A3, A6
9. If in the next 10 years, the population of wild animals in Antarctica will increase by 2.5% more than that in the rest of the world, what will be the percentage population of wild animals in Antarctica after 10 years ?
 (a) 9.5% (b) 10.5% (c) 15.7% (d) Cannot be determined

ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 8 – 9) : ਨਿਮਨ ਚਿੱਤਰ ਨਕਸ਼ੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਕਰੋ ।

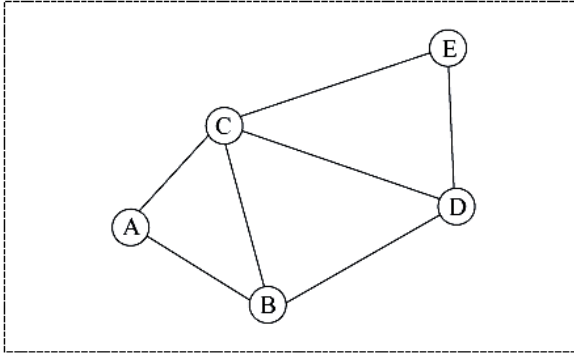

ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡ : ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੂਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡ
 ਨਿਮਨ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖੇਤਰ ਹਨ : A1 – ਏਸ਼ੀਆ, ਚੀਨ, ਭਾਰਤ, A2 – ਆਸਟਰੇਲੀਆ, A3 – ਅਫਰੀਕਾ, A4 – ਯੂਰਪ,
 A5 – ਰੂਸ, A6 – ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ, A7 – ਐਨਟਾਰਕਟਿਕਾ ।

ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ = (ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਨਸੰਖਿਆ) / (ਜੰਗਲਾਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੂਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ)

8. ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਨਸੰਖਿਆ ਘਣਤਾ ਹੈ ?
 (a) A1, A3 (b) A4, A5 (c) A1, A4 (d) A3, A6
9. ਜੇਕਰ ਐਨਟਾਰਕਟਿਕਾ ਵਿਚ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿਚ ਅਗਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲੋਂ 2.5% ਵੱਧ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਅਗਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਐਨਟਾਰਕਟਿਕਾ ਵਿਚ ਜਨਸੰਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਕਿੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ?
 (a) 9.5% (b) 10.5% (c) 15.7% (d) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

Directions (Q. No. 10 – 11) : Shown below is a layout of major streets in a city :

Two days (Thursday and Friday) are left for campaigning before a major election, and the city administration has received requests from five political parties for taking out their processions along the following routes.

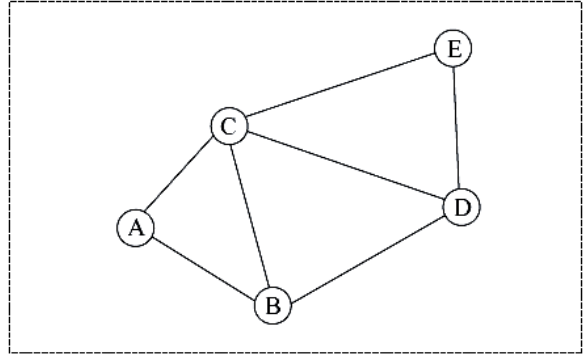
Congress	: A-C-D-E
BJP	: A-B-D-E
SP	: A-B-C-E
BSP	: B-C-E
CPM	: A-C-D

Street B-D cannot be used for a political procession on Thursday due to a religious procession. The district administration has a policy of not allowing more than one procession to pass along the same street on the same day. However, the administration must allow all parties to take out their procession during these two days.

10. Congress procession can be allowed

- only on Thursday.
- only on Friday.
- on either day.
- only if the religious procession is cancelled.

ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 10 – 11) : ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਗਲੀਆਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਂਮਪੇਨ ਦੇ ਦੋ ਦਿਨ (ਵੀਰਵਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ) ਬਾਕੀ ਬਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪੰਜ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਲਸਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨ ਰਾਹਾਂ ਤੋਂ ਲਿਜਾਉਣ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ ।

ਕਾਂਗਰਸ	: A-C-D-E
ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ.	: A-B-D-E
ਐਸ.ਪੀ.	: A-B-C-E
ਬੀ.ਐਸ.ਪੀ.	: B-C-E
ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ.	: A-C-D

B-D ਸਟਰੀਟ ਨੂੰ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਜਲੂਸ ਕਰਕੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਲਸਿਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਇਕੋ ਦਿਨ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਲੂਸ ਇਕੋ ਸਟਰੀਟ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਹੈ ਪਰਤੂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨਾਂ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਲੂਸ ਕੱਢਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

10. ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਜਲੂਸ ਕੱਢਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

- ਕੇਵਲ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ।
- ਕੇਵਲ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ।
- ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਨ ।
- ਕੇਵਲ ਜੇਕਰ ਧਾਰਮਿਕ ਜਲੂਸ ਰੱਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

11. Which of the following is not true ?

- (a) Congress and SP can take out their processions on the same day.
- (b) The CPM procession cannot be allowed on Thursday.
- (c) The BJP procession can only take place on Friday.
- (d) Congress and BSP can take out their processions on the same day.

12. Which of the following sentences is correct ?

- (a) Its finally a holiday, and my dog is happily wagging its tail.
- (b) Its finally a holiday, and my dog is happily wagging it's tail.
- (c) It's finally a holiday, and my dog is happily wagging its tail.
- (d) It's finally a holiday, and my dog is happily wagging it's tail.

13. When I met her last week, she seemed to be _____ the weather.

- (a) over
- (b) under
- (c) against
- (d) None of the above

11. ਨਿਮਨ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (a) ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਐਸ.ਪੀ. ਇਕੋ ਦਿਨ ਜਲੂਸ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਨ ।
- (b) ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਨੂੰ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਜਲੂਸ ਕੱਢਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ।
- (c) ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਕੇਵਲ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਜਲੂਸ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ ।
- (d) ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਇਕੋ ਦਿਨ ਜਲੂਸ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

12. Which of the following sentences is correct ?

- (a) Its finally a holiday, and my dog is happily wagging its tail.
- (b) Its finally a holiday, and my dog is happily wagging it's tail.
- (c) It's finally a holiday, and my dog is happily wagging its tail.
- (d) It's finally a holiday, and my dog is happily wagging it's tail.

13. When I met her last week, she seemed to be _____ the weather.

- (a) over
- (b) under
- (c) against
- (d) None of the above

14. In a meeting Rajita always begins her sentences with 'I may be wrong, but...' or, 'Excuse my impertinence, but...' What style of communication is Rajita following ?

- (a) Assertive
- (b) Passive aggressive or Manipulative
- (c) Passive
- (d) None of the above

15. Before any negotiation, Ramesh first met the client informally, chatted with him and listened attentively to all his points. Only when he gathered all the relevant information, did he push for a negotiation. Ramesh was a

- (a) Win-lose negotiator
- (b) Win-win negotiator
- (c) Lose-win negotiator
- (d) None of the above

16. Gita listened to the views of others and then analysed them according to their merit. Her listening style was

- (a) Judging
- (b) Evaluative
- (c) Active
- (d) None of the above

17. Suppose you have a 12-hour digital clock where the number representing the hour is always the same as the number representing the minute. That is, the clock can only show times like 8:08, 9:09, 10:10, etc. What is the smallest time difference between two such times ?

- (a) 101 minutes
- (b) 61 minutes
- (c) 60 minutes
- (d) 49 minutes

14. ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਰਜੀਤਾ ਆਪਣੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀ ਹੈ 'ਮੈ ਗਲਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹਾਂ, ਪਰ...' ਜਾਂ 'ਮੇਰੀ ਅਭੱਦਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ, ਪਰ...' ਰਜੀਤਾ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ?

- (a) ਦ੍ਰਿੜਤਾਪੂਰਵਕ (Assertive)
- (b) ਪੈਸਿਵ ਅਗਰੈਸਿਵ ਜਾਂ ਮੈਨੀਪੁਲੇਟਿਵ
- (c) ਪੈਸਿਵ
- (d) ਉਕਤ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

15. ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਮੇਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੁਣਦਾ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ, ਉਹ ਵਿਚੋਲਗੀ ਵੱਲ ਵੱਧਦਾ। ਰਮੇਸ਼ ਸੀ

- (a) ਜੇਤੂ-ਹਾਰੂ ਵਿਚੋਲਗਿਰ
- (b) ਜੇਤੂ-ਜੇਤੂ ਵਿਚੋਲਗਿਰ
- (c) ਹਾਰੂ-ਜੇਤੂ ਵਿਚੋਲਗਿਰ
- (d) ਉਕਤ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

16. ਗੀਤਾ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦੀ ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੀ। ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਸੀ

- (a) ਨਿਰਣਾਇਕ
- (b) ਮੁੱਲਾਂਕਿਤ
- (c) ਐਕਟਿਵ
- (d) ਉਕਤ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

17. ਮੰਨ ਲਵੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ 12-ਘੰਟਾ ਡਿਜੀਟਲ ਘੰਟਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਅੰਕ ਘੰਟੇ ਨੂੰ ਦਸਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਅੰਕ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮਿੰਟ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਘੰਟਾ ਇਵੇਂ ਸਮਾਂ ਦਰਸਾ ਸਕਦਾ ਹੈ 8:08, 9:09, 10:10 ਵਗੈਰਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਅਲਪਤਮ ਸਮੇਂ ਦਾ ਅੰਤਰ ਕੀ ਹੈ ?

- (a) 101 ਮਿੰਟ
- (b) 61 ਮਿੰਟ
- (c) 60 ਮਿੰਟ
- (d) 49 ਮਿੰਟ

18. Read these six conditional claims :

1. If it's an apple, then it's a fruit.
2. If it's a fruit, then it's an apple.
3. It's an apple if it's a fruit.
4. It's a fruit if it's an apple.
5. It's not a fruit if it's not an apple.
6. It's not an apple if it's not a fruit.

Out of these six conditional claims which three claims have the answer as Yes ?

- (a) 2, 3, 5
- (b) 2, 3, 4
- (c) 3, 4, 5
- (d) 1, 4, 6

19. Hina Yellow, Jhanvi Red and Leena Gray each have a gray handbag, a yellow handbag and a red handbag, but none of them has a handbag colour that matches their name. They met unexpectedly one day. The lady with the red handbag commented, "How odd!" to which Leena Gray replied: "Most odd indeed!" Which option about the lady name and colour of the handbag is correct ?

- (a) Leena Gray – red colour handbag, Hina Yellow – gray colour handbag
- (b) Leena Gray – red colour handbag, Jhanvi Red – gray colour handbag
- (c) Hina Yellow – red colour handbag, Jhanvi Red-yellow colour handbag
- (d) Leena Gray – yellow colour handbag, Hina Yellow – red colour handbag

18. ਨਿਮਨ ਛੇ ਸ਼ਰਤ ਆਧਾਰਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ :

1. ਜੇ ਇਹ ਇਕ ਸੇਬ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਫਲ ਹੈ ।
2. ਜੇ ਇਹ ਫਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੇਬ ਹੈ ।
3. ਇਹ ਸੇਬ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਫਲ ਹੈ ।
4. ਇਹ ਫਲ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਸੇਬ ਹੈ ।
5. ਇਹ ਫਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਸੇਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ।
6. ਇਹ ਸੇਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਫਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਸ਼ਰਤ ਆਧਾਰਿਤ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਉਤਰ ਹਾਂ ਹੈ ?

- (a) 2, 3, 5
- (b) 2, 3, 4
- (c) 3, 4, 5
- (d) 1, 4, 6

19. ਹੀਨਾ ਯੈਲੋ, ਜਾਹਨਵੀ ਰੈਡ ਅਤੇ ਲੀਨਾ ਗ੍ਰੇ ਹਰ ਇਕ ਕੋਲ ਗ੍ਰੇ ਹੈਂਡਬੈਗ, ਯੈਲੋ ਹੈਂਡਬੈਗ ਅਤੇ ਰੈਡ ਹੈਂਡਬੈਗ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈਂਡਬੈਗ ਦਾ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਉਹ ਇਕ ਦਿਨ ਅਚਾਨਕ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ । ਰੈਡ ਹੈਂਡਬੈਗ ਵਾਲੀ ਮਹਿਲਾ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, "ਕਿੰਨਾ ਬੇ-ਮੇਲ ।" ਜਿਸ ਤੇ ਲੀਨਾ ਗ੍ਰੇ ਉਤਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ "ਬੇ ਹੱਦ-ਮੇਲ ਯਕੀਨਨ ।" ਮਹਿਲਾ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਹੈਂਡਬੈਗ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਵਾਲਾ ਵਿਕਲਪ ਠੀਕ ਹੈ ?

- (a) ਲੀਨਾ ਗ੍ਰੇ – ਰੈਡ ਰੰਗਾ ਹੈਂਡਬੈਗ, ਹੀਨਾ ਯੈਲੋ – ਗ੍ਰੇ ਰੰਗਾ ਹੈਂਡਬੈਗ
- (b) ਲੀਨਾ ਗ੍ਰੇ – ਰੈਡ ਰੰਗਾ ਹੈਂਡਬੈਗ, ਜਾਹਨਵੀ ਰੈਡ – ਗ੍ਰੇ ਰੰਗਾ ਹੈਂਡਬੈਗ
- (c) ਹੀਨਾ ਯੈਲੋ – ਰੈਡ ਰੰਗਾ ਹੈਂਡਬੈਗ, ਜਾਹਨਵੀ ਰੈਡ – ਯੈਲੋ ਰੰਗਾ ਹੈਂਡਬੈਗ
- (d) ਲੀਨਾ ਗ੍ਰੇ – ਯੈਲੋ ਰੰਗਾ ਹੈਂਡਬੈਗ, ਹੀਨਾ ਯੈਲੋ – ਰੈਡ ਰੰਗਾ ਹੈਂਡਬੈਗ

20. Read the following information carefully and then answer the question given below.

1. $A\Delta B$ means A is mother of B.
2. $A@B$ means A is sister of B.
3. $A*B$ means A is father of B.
4. $A\#B$ means A is brother of B.

Which of the following means R is uncle of T ?

- (a) $R*P\#S\Delta Q@T$
- (b) $S*P\#R*U\#T$
- (c) $P*R\#Q@S*T$
- (d) $P*R@Q@S*T$

21. Warangal Warriors, Thapar Thunders, Rohtak Rockers and Vellore Vikings are four Kabbadi Teams who compete against each other so that there are six matches in order to decide the champion.

1. "Vellore Vikings" is beaten by "Warangal Warriors".
2. "Thapar Thunders" beat "Vellore Vikings".
3. "Warangal Warriors" and "Rohtak Rockers" beat "Thapar Thunders".
4. "Rohtak Rockers" beats "Warangal Warriors" and "Vellore Vikings".

Who emerges as the champion ?

- (a) Warangal Warriors
- (b) Thapar Thunders
- (c) Rohtak Rockers
- (d) Vellore Vikings

20. ਨਿਮਨ ਸੂਚਨਾਂ ਧਿਆਣ ਲਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਫਿਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ ।

1. $A\Delta B$ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ A, B ਦੀ ਮਾਤਾ ਹੈ ।
2. $A@B$ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ A, B ਦੀ ਭੈਣ ਹੈ ।
3. $A*B$ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ A, B ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ।
4. $A\#B$ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ A, B ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ ।

ਨਿਮਨ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਦਾ ਅਰਥ R, T ਦਾ ਅੰਕਲ ਹੈ, ਬਣਦਾ ਹੈ ?

- (a) $R*P\#S\Delta Q@T$
- (b) $S*P\#R*U\#T$
- (c) $P*R\#Q@S*T$
- (d) $P*R@Q@S*T$

21. ਵਾਰੰਗਲ ਵਾਰਇਅਰਜ਼, ਥਾਪਰ ਥੰਡਰਜ਼, ਰੋਹਤਕ ਰੋਕਰਜ਼ ਅਤੇ ਵੇਲੋਰ ਵਾਇਕਿੰਗਜ਼ ਚਾਰ ਕਬੱਡੀ ਟੀਮਾਂ ਹਨ ਜੋ ਛੇ ਮੈਚ ਵਿਚ ਜੇਤੂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਹਨ ।

1. "ਵੇਲੋਰ ਵਾਇਕਿੰਗਜ਼" ਨੂੰ "ਵਾਰੰਗਲ ਵਾਰਇਅਰਜ਼" ਨੇ ਹਰਾਇਆ ।
2. "ਥਾਪਰ ਥੰਡਰਜ਼" ਨੇ "ਵੇਲੋਰ ਵਾਇਕਿੰਗਜ਼" ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ।
3. "ਵਾਰੰਗਲ ਵਾਰਇਅਰਜ਼" ਅਤੇ "ਰੋਹਤਕ ਰੋਕਰਜ਼" ਨੇ "ਥਾਪਰ ਥੰਡਰਜ਼" ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ।
4. "ਰੋਹਤਕ ਰੋਕਰਜ਼" ਨੇ "ਵਾਰੰਗਲ ਵਾਰਇਅਰਜ਼" ਅਤੇ "ਵੇਲੋਰ ਵਾਇਕਿੰਗਜ਼" ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ।

ਕੌਣ ਜੇਤੂ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰਿਆ ?

- (a) ਵਾਰੰਗਲ ਵਾਰਇਅਰਜ਼
- (b) ਥਾਪਰ ਥੰਡਰਜ਼
- (c) ਰੋਹਤਕ ਰੋਕਰਜ਼
- (d) ਵੇਲੋਰ ਵਾਇਕਿੰਗਜ਼

22. The afternoon classes in a school begin at 2:00 P.M. and end at 4:52 P.M. There are four afternoon class periods with 4 minutes between periods. The number of minutes in each class period is

- (a) 39
- (b) 40
- (c) 36
- (d) 45

23. At a party there are 3 large pizzas of equal size. Each pizza has been cut into 9 equal pieces. $\frac{8}{9}$ of the first pizza has been eaten; $\frac{2}{3}$ of the second pizza has been eaten; $\frac{7}{9}$ of the third pizza has been eaten. What fraction of the 3 pizzas is left ?

- (a) $\frac{2}{9}$
- (b) $\frac{2}{7}$
- (c) $\frac{1}{3}$
- (d) $\frac{1}{6}$

22. ਸਕੂਲ ਵਿਚ, ਬਾਦ ਦੁਪਿਹਰ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ 2:00 ਵਜੇ ਦੁਪਿਹਰ ਬਾਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 4:52 ਤੇ ਦੁਪਿਹਰ ਬਾਦ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਬਾਦ ਦੁਪਿਹਰ ਚਾਰ ਪੀਰੀਅਡ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਪੀਰੀਅਡ ਵਿਚ ਚਾਰ ਮਿੰਟਾਂ ਦਾ ਵਕਫ਼ਾ ਹੈ । ਹਰ ਕਲਾਸ ਪੀਰੀਅਡ ਕਿੰਨੇ ਮਿੰਟ ਦਾ ਹੈ ।

- (a) 39
- (b) 40
- (c) 36
- (d) 45

23. ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਇਕੋ ਆਕਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਪੀਜ਼ੇ ਹਨ। ਹਰ ਪੀਜ਼ੇ ਨੂੰ ਨੌਂ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਪਹਿਲੇ ਪੀਜ਼ੇ ਦਾ $\frac{8}{9}$ ਹਿੱਸਾ ਖਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਦੂਸਰੇ ਪੀਜ਼ੇ ਦਾ $\frac{2}{3}$ ਹਿੱਸਾ ਖਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਤੀਸਰੇ ਪੀਜ਼ੇ ਦਾ $\frac{7}{9}$ ਹਿੱਸਾ ਖਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਤਿੰਨੋਂ ਪੀਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਹਿੱਸਾ ਬਚਦਾ ਹੈ ?

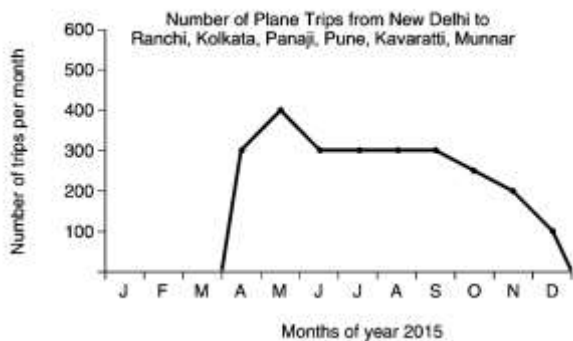
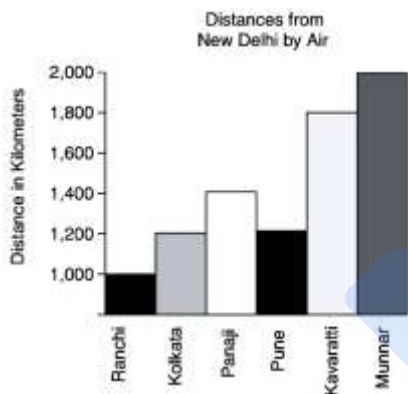
- (a) $\frac{2}{9}$
- (b) $\frac{2}{7}$
- (c) $\frac{1}{3}$
- (d) $\frac{1}{6}$

- 24.** The three volumes of Encyclopedia of Animal Kingdom sit in order on a shelf with no space between the volumes, all upright, so that their spines are visible, left to right : I, II and III. Each is 30 mm thick, comprising 24 mm of total pages and 3 mm for each cover. A bookworm bores from page 1, volume I, to the last page of volume III. How far does it travel ?
- (a) 90 mm
(b) 36 mm
(c) 72 mm
(d) 84 mm
- 25.** According to a survey at a company, 20 percent of the employees owned cell phones in 1994, and 60 percent of the employees owned cell phones in 1998. From 1994 to 1998, what was the percent increase in the fraction of employees who owned cell phones ?
- (a) 3%
(b) 20%
(c) 30%
(d) 200%
- 26.** From 2018 to 2019, Mohan's annual salary increased by 10 percent and Arun's annual salary decreased by 5 percent. If their annual salaries were equal in 2019, then Arun's annual salary in 2018 was what percent greater than Mohan's annual salary in 2018 ?
- (a) 16:91
(b) 13:34
(c) 15:78
(d) 10:98
- 24.** ਇਨਸਾਇਕਲੋਪੀਡੀਆ ਆਫ ਐਨੀਮਲ ਕਿੰਗਡਮ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨੋਂ ਸੈਂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੈਲਫ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਸਾਰੀਆਂ ਉਪਰ ਵੱਲ (upright) ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛੱਲਾ ਹਿੱਸਾ (spine) ਦਿਸੇ, ਖੱਬੇ ਤੋਂ ਸੱਜੇ : I, II ਅਤੇ III. ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਮੋਟਾਈ 30 mm, ਜਿਸ ਵਿਚ 24 mm ਪੰਨੇ ਅਤੇ ਹਰ ਜ਼ਿਲਦ ਦਾ 3 mm ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ । ਇਕ ਕਿਤਾਬੀ ਕੀੜਾ ਪਹਿਲੀ ਸੈਂਚੀ ਦੇ ਪੰਨਾ 1 ਤੋਂ ਤੀਸਰੀ ਸੈਂਚੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੰਨੇ ਤੱਕ ਛੇਦ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਨੇ ਕਿੰਨੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ?
- (a) 90 mm
(b) 36 mm
(c) 72 mm
(d) 84 mm
- 25.** ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 1994 ਵਿਚ 20% ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੈਲਫੋਨ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਅਤੇ 1998 ਵਿਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 60% ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੈਲਫੋਨ ਰੱਖਦੇ ਸਨ । 1994 ਤੋਂ 1998 ਤੱਕ ਸੈਲਫੋਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਫਰੈਕਸ਼ਨ (fraction) ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ?
- (a) 3%
(b) 20%
(c) 30%
(d) 200%
- 26.** 2018 ਤੋਂ 2019 ਤੱਕ, ਮੋਹਨ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਤਨਖਾਹ ਵਿਚ 10% ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਅਰੁਣ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਤਨਖਾਹ 5% ਘਟੀ । ਜੇਕਰ 2019 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਲਾਨਾ ਤਨਖਾਹਾਂ ਬਰਾਬਰ ਸਨ ਤਾਂ 2018 ਵਿਚ ਅਰੁਣ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਮੋਹਨ ਦੀ 2018 ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲੋਂ ਕਿੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੱਧ ਸੀ ?
- (a) 16:91
(b) 13:34
(c) 15:78
(d) 10:98

27. A candidate scores 20% and fails by 45 marks and another candidate who scores 45% marks gets 30 marks more than the minimum required to pass the examination. Find the maximum marks for the examination.

- (a) 100
- (b) 200
- (c) 400
- (d) 300

Directions (Q. No. 28 – 29) : Based on the information given below and diagram of an Airline's trips to 6 cities from New Delhi in the year 2015 :

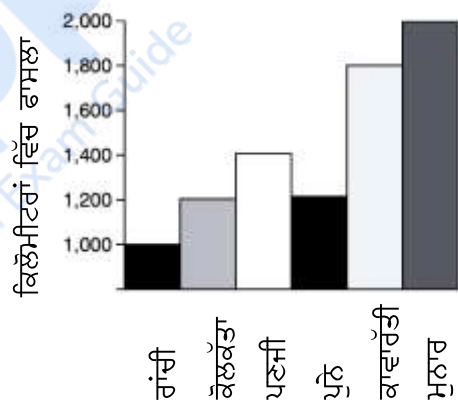

27. ਇਕ ਉਮੀਦਵਾਰ 20% ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 45 ਅੰਕ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਫੇਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ 45% ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਅੰਕਾਂ ਤੋਂ 30 ਅੰਕ ਵੱਧ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰੀਖਿਆ ਦੇ ਵੱਧੇ ਵੱਧ ਅੰਕ ਦਰਸਾਉ।

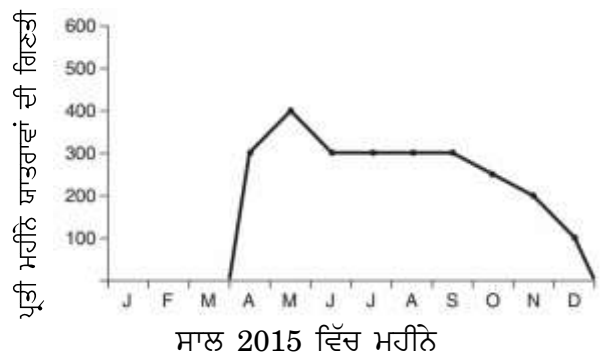
- (a) 100
- (b) 200
- (c) 400
- (d) 300

ਹਦਾਇਤ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 28 – 29) : ਨੀਚੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਏਅਰਲਾਇਨਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ 6 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ 2015 ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ :

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਹਵਾਈ ਦੂਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਰਾਂਚੀ, ਕੋਲਕੱਤਾ, ਪਣਜੀ, ਪੁਨੇ, ਕਾਵਾਰੱਤੀ, ਮੁਨਾਰ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

Information :

1. Due to some reason planes only made these trips before or after the January–March period.
2. The month of May offers the best weather conditions.
3. The easterly winds run at 2 km/hour east to west all year.
4. Planes on trips to Ranchi and Kolkata must push against the easterly winds.
5. Planes on trips to Panaji, Pune and Kavaratti are carried along by the easterly winds.
6. Planes on trips to Munnar cross the current and so experience no counter or favourable effect.

28. How far is it from Ranchi to Munnar ?

- (a) 3000 km
- (b) 2000 km
- (c) 800 km
- (d) Cannot be determined

29. Taking account of the distances and the winds, if a plane were to fly from New Delhi to Kolkata (to and fro) and another one from New Delhi to Pune (to and fro) at a constant speed, which trip would you expect to be completed quicker ? (No stoppage)

- (a) New Delhi-Kolkata (to and fro)
- (b) Both trips would take the same amount of time
- (c) New Delhi-Pune (to and fro)
- (d) Cannot be determined

ਸੂਚਨਾ :

1. ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਨਵਰੀ-ਮਾਰਚ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ।
2. ਮਈ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਉੱਤਮ ਮੌਸਮੀ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ।
3. ਪੂਰਬੀ ਹਵਾਵਾਂ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਪੱਛਮ, 2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਤੇ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ ।
4. ਰਾਂਚੀ ਤੋਂ ਕੋਲਕਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਹਵਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ।
5. ਪਣਜੀ, ਪੁਨੇ ਅਤੇ ਕਾਵਾਰੱਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਹਵਾਵਾਂ ਆਪਣੇ ਰੁਖ਼ ਲਿਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ।
6. ਮੁਨਾਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਇਸ ਪੂਰਬੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਲੰਘ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਜਾਂ ਅਨੁਕੂਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ।

28. ਰਾਂਚੀ ਤੋਂ ਮੁਨਾਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਕਿੰਨੀ ਤੇ ਹੈ ?

- (a) 3000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ
- (b) 2000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ
- (c) 800 ਕਿਲੋਮੀਟਰ
- (d) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

29. ਹਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਜੇਕਰ ਇਕੋ ਜਿੰਨੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਇਕ ਜਹਾਜ਼ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਕੋਲਕੱਤਾ ਨੂੰ ਉਡਾਨ ਭਰੇ (ਆਉਣ-ਜਾਣ) ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਜਹਾਜ਼ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪੁਨੇ (ਆਉਣ-ਜਾਣ) ਉਡਾਨ ਭਰੇ ਤਾਂ ਕਿਹੜੀ ਯਾਤਰਾ ਤੁਸੀਂ ਜਲਦੀ ਮੁੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹੋ ? (ਬਿਨਾਂ ਰੁਕੇ)

- (a) ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-ਕੋਲਕਤਾ (ਆਉਣ-ਜਾਣ)
- (b) ਦੋਵੇਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਇਕੋ ਸਮਾਂ ਲੈਣਗੀਆਂ
- (c) ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-ਪੁਨੇ (ਆਉਣ-ਜਾਣ)
- (d) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

Directions (Q. No. 30 – 31) : BMI is defined as being the mass of a person (in kg) divided by the square of the height (in metres). The data about 5 persons has been given in the table below.

Person	Height (m)	Weight (kg)
A	1.45	45
B	1.50	50
C	1.55	55
D	1.70	60
E	1.80	70

Based on this data answer the questions below :

30. Which of the following has the greatest BMI ?

- (a) A
- (b) B
- (c) C
- (d) D

31. If an adolescent's height increases by 10% and his mass by 10%, by how much will his BMI change ?

- (a) Plus 11%
- (b) Plus 10%
- (c) Minus 9%
- (d) Minus 10%

ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 30 – 31) : ਬੀ.ਐਮ.ਆਈ. ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਜ਼ਨ (ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਵਿਚ) ਅਤੇ ਕੱਦ/ਉਚਾਈ (ਮੀਟਰ) ਦੇ ਸੁਕੇਅਰ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਨਿਮਨ ਟੇਬਲ ਵਿਚ 5 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ।

ਵਿਅਕਤੀ	ਉਚਾਈ (ਮੀਟਰ)	ਵਜ਼ਨ (ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ)
A	1.45	45
B	1.50	50
C	1.55	55
D	1.70	60
E	1.80	70

ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਮਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ :

30. ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦਾ ਬੀ ਐਮ ਆਈ (BMI) ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ?

- (a) A
- (b) B
- (c) C
- (d) D

31. ਜੇਕਰ ਇਕ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕੱਦ ਅਤੇ ਭਾਰ ਦੋਵੇਂ 10% ਵੱਧਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬੀ.ਐਮ.ਆਈ. ਵਿਚ ਕੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਆਵੇਗਾ ?

- (a) ਪਲੱਸ 11%
- (b) ਪਲੱਸ 10%
- (c) ਮਾਈਨਸ 9%
- (d) ਮਾਈਨਸ 10%

Directions (Q. No. 32 – 33) : Answer the following questions based on the information and diagram given below :

An automobile company has advertised for the appointment of trainee engineers in different disciplines. First the applications received are thoroughly scrutinized and good ones are called to the main centre of the company for two written tests and a viva. The written tests are of 2 hrs duration each.

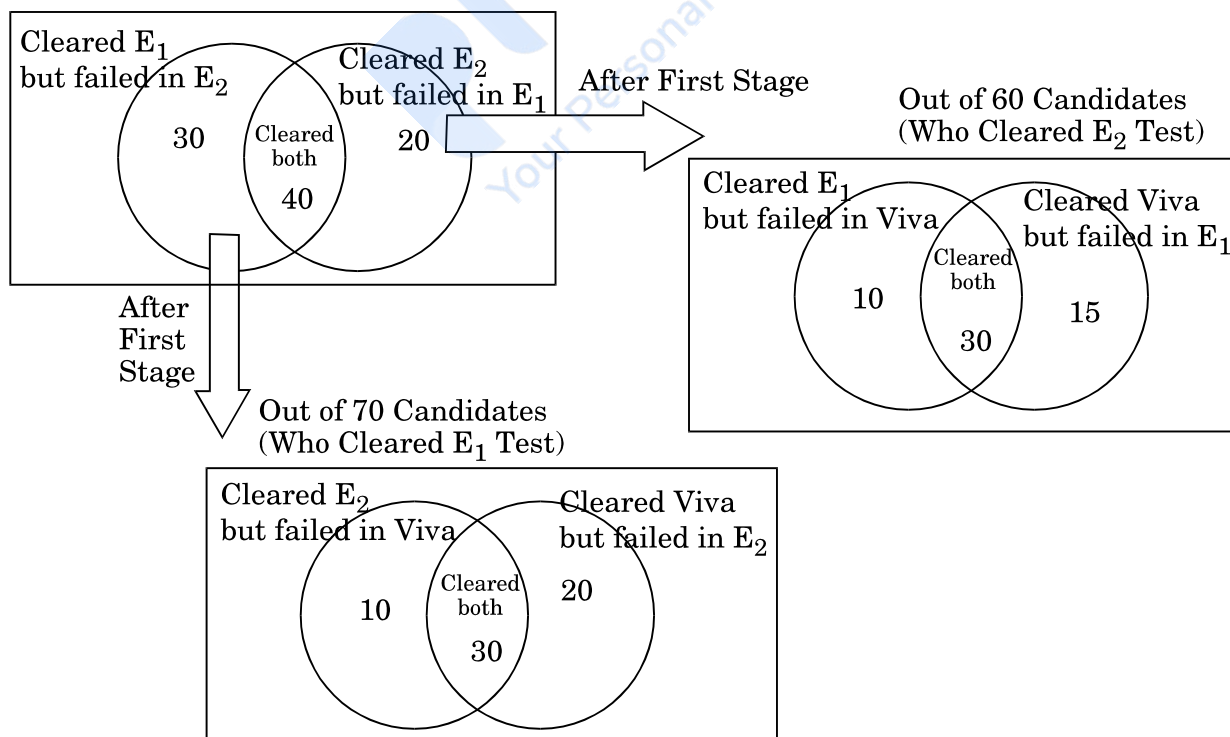
The first written test E_1 checks the general scientific background and the second written test E_2 checks the basics of the discipline. Earlier all the candidates were required to appear in both E_1 and E_2 but only those who clear both were allowed to appear in the viva for final selection.

To minimize the cost, the company has decided to change the procedure. Now they want to conduct this exam in three stages.

In the first stage they may offer the candidate to sit in either written test (E_1 or E_2) and if s/he passes in that he/she will go for next stage in which company may take his/her other written test or viva. If he passes in this second stage, he will go for the remaining exam in third stage.

A candidate has to pass both the exams and viva for final selection. A candidate is rejected if s/he fails at any stage. The expenses are ₹ 500 per candidate for conducting each of E_1 , E_2 or Viva (V). The following historical data for 100 candidates is available from previous selections.

Out of 100 Candidates Appearing in First State

ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 32 – 33) : ਨੀਚੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ :

ਇਕ ਆਟੋਮੋਬਾਇਲ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਨੁਸ਼ਾਸਣਾਂ, ਵਿਚ ਸਿਖਲਾਈ ਅਧੀਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਵਿਗਿਆਪਣ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਦੋ ਲਿਖਤੀ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਪਰੀਖਿਆ (viva) ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਲਿਖਤੀ ਪਰੀਖਿਆ ਦੋ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਹੈ।

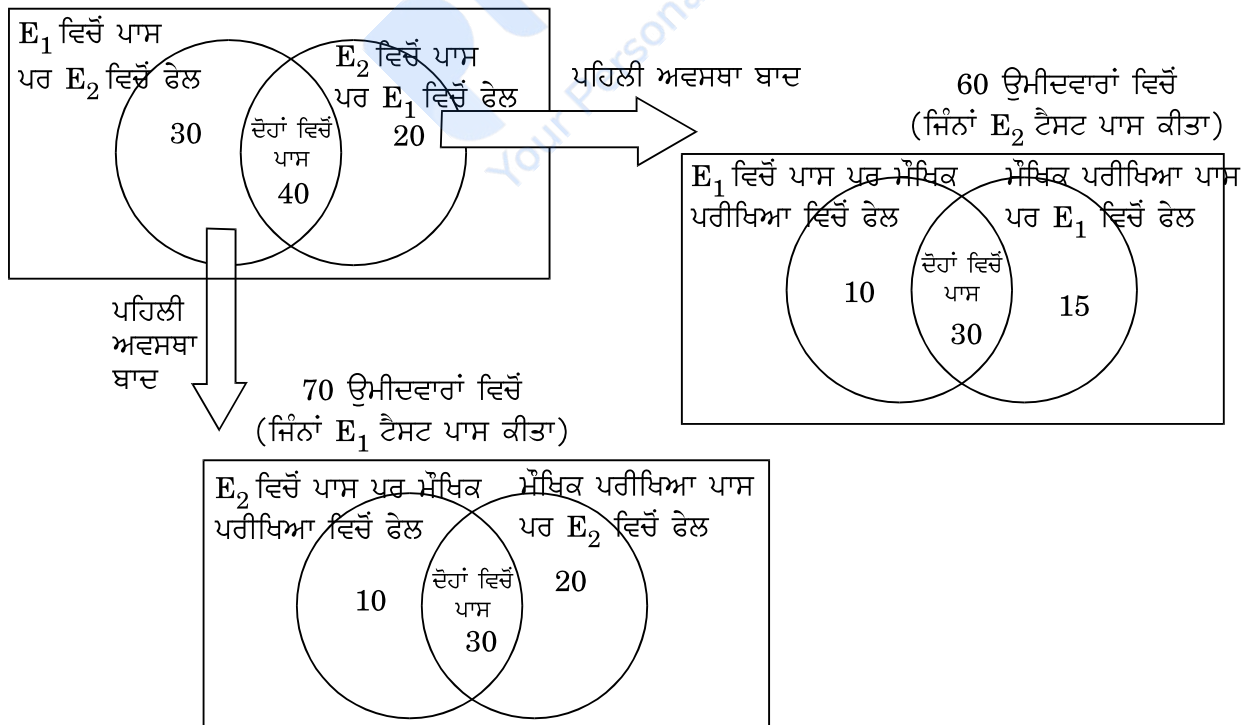
ਪਹਿਲੀ ਲਿਖਤੀ ਪਰੀਖਿਆ E_1 ਸਾਮਾਨਯ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਲਿਖਤੀ ਪਰੀਖਿਆ E_2 ਅਨੁਸ਼ਾਸਣ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ E_1 ਅਤੇ E_2 ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਅਪੀਅਰ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਫਾਈਨਲ ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਲਈ ਮੌਖਿਕ ਪਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਅਪੀਅਰ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਇਸ ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪਹਿਲੀ ਸਟੇਜ ਵਿਚ ਉਹ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ E_1 ਜਾਂ E_2 ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਪਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਾਰ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰੀ ਸਟੇਜ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਉਸ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਲਿਖਤੀ ਪਰੀਖਿਆ ਜਾਂ ਮੌਖਿਕ ਪਰੀਖਿਆ (viva) ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੂਸਰੀ ਸਟੇਜ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਲਈ ਤੀਸਰੀ ਸਟੇਜ ਵਿੱਚ ਜਾਏਗਾ।

ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਚੋਣ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਲਿਖਤੀ ਪਰੀਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਪਰੀਖਿਆ (viva) ਪਾਸ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਫੇਲ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। E_1 , E_2 ਅਤੇ ਮੌਖਿਕ ਪਰੀਖਿਆ (viva) ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰ 500 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੈ। ਨਿਮਨ ਪੂਰਵਲੀਆਂ ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਦਾ 100 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅੰਕੜਾ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਅਪੀਅਰ ਹੋ ਰਹੇ 100 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ

32. What is the ratio of the “percentage of candidates clearing E_2 exam in second stage after clearing E_1 exam in first stage” to “percentage of candidates clearing E_1 exam in second stage after clearing E_2 exam in first stage” ?

(a) $\frac{4}{7} : \frac{2}{3}$

(b) $\frac{3}{7} : \frac{2}{7}$

(c) $\frac{4}{7} : \frac{3}{7}$

(d) $\frac{3}{7} : \frac{1}{5}$

33. What is the percentage of candidates who are failing in second stage viva exam after clearing E_2 exam in first stage ?

(a) 66.7%

(b) 75%

(c) 25%

(d) 33.3%

32. “ਪਹਿਲੀ ਸਟੇਜ ਤੇ E_1 ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਦੂਸਰੀ ਸਟੇਜ ਤੇ E_2 ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ” ਅਤੇ “ਪਹਿਲੀ ਸਟੇਜ ਤੇ E_2 ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਦੂਸਰੀ ਸਟੇਜ ਤੇ E_1 ਦੀ ਪਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ” ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ’ ਦੀ ਰੇਸ਼ੋ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ?

(a) $\frac{4}{7} : \frac{2}{3}$

(b) $\frac{3}{7} : \frac{2}{7}$

(c) $\frac{4}{7} : \frac{3}{7}$

(d) $\frac{3}{7} : \frac{1}{5}$

33. ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਸਟੇਜ ਵਿਚ E_2 ਪਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਦੂਸਰੀ ਸਟੇਜ ਵਿਚ ਮੌਖਿਕ ਪਰੀਖਿਆ (viva) ਵਿਚੋਂ ਫੇਲ ਹੋਏ ?

(a) 66.7%

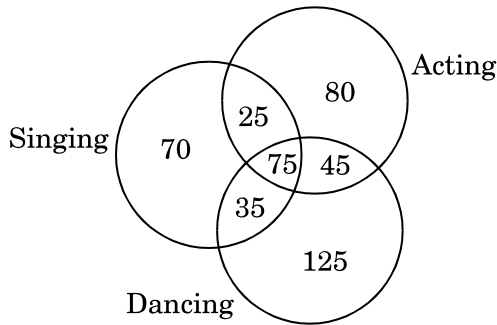
(b) 75%

(c) 25%

(d) 33.3%

Directions (Q. No. 34 – 35) : These questions are based on the information and diagram given below :

A survey was conducted on a sample of 500 cinema artists with reference to their proficiency in the skill of acting, singing and dancing. The results of the survey are depicted in the given Venn diagram.

34. What is the ratio of the number of cinema artists who are not proficient in any of these three skills (X_0) to those who are proficient in all three (X_3) ?

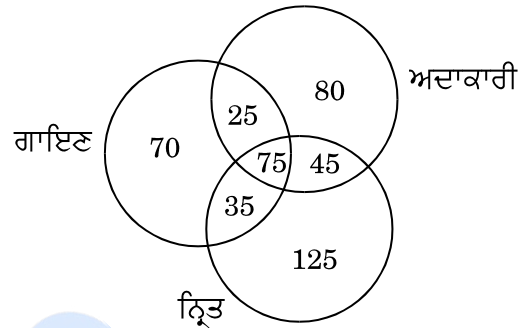
- (a) 5 : 7
- (b) 6 : 7
- (c) 3 : 5
- (d) 1 : 9

35. If all other data remains same, how many cinema artists who are not proficient in any of these three skills should become proficient in all three, so that the above said ratio between number of cine-artists who are not proficient in any of these three skills (X_0) to those who are proficient in all three (X_3) should now become $X_0 : X_3 = 1 : 4$?

- (a) 12
- (b) 21
- (c) 15
- (d) 10

ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 34 – 35) : ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੀਚੇ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ :

500 ਸਿਨੇਮਾ-ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਨਰ, ਗਾਇਣ ਅਤੇ ਨ੍ਰਿਤ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੈਨ ਨਕਸ਼ੇ ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ।

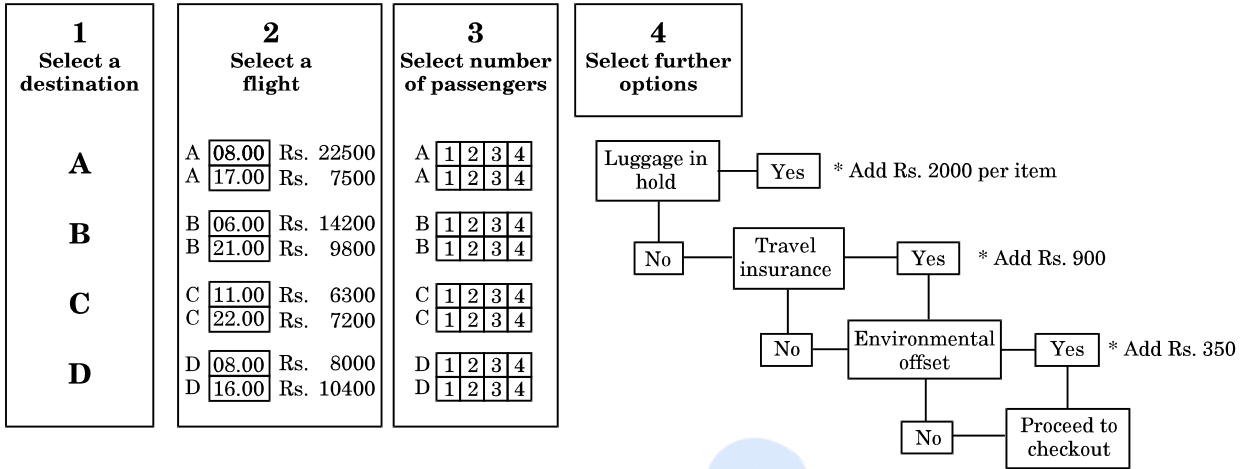
34. ਸਿਨੇਮਾ ਕਲਾਕਾਰ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਨਰ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹਨ (X_0) ਤੇ ਸਿਨੇਮਾ ਕਲਾਕਾਰ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚ ਹੁਨਰਮੰਦ ਹਨ (X_3) ਦੀ ਰੇਸ਼ੋ (ratio) ਕੀ ਹੈ ?

- (a) 5 : 7
- (b) 6 : 7
- (c) 3 : 5
- (d) 1 : 9

35. ਜੇਕਰ ਬਾਕੀ ਅੰਕੜਾ ਇਹੋ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਸਿਨੇਮਾ ਕਲਾਕਾਰ ਜੋ ਤਿੰਨੇ ਹੁਨਰਾਂ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਹੁਣ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਲ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਪਰ ਅੰਕਿਤ ਸਿਨੇਮਾ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਨਰ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹਨ (X_0) ਤੇ ਜੋ ਤਿੰਨੋਂ ਹੁਨਰਾਂ (X_3) ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਲ ਹਨ ਦੀ ਰੇਸ਼ੋ ਹੁਣ $X_0 : X_3 = 1 : 4$ ਬਣ ਜਾਵੇ ।

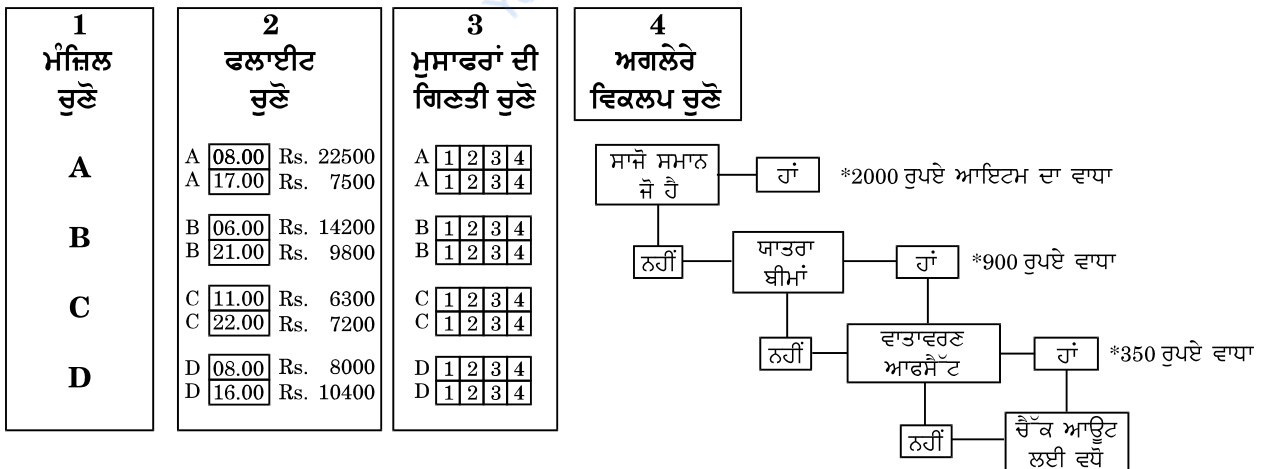
- (a) 12
- (b) 21
- (c) 15
- (d) 10

Directions (Q. No. 36 – 37) : Based on the information given below in diagram for Flight booking price scheme :

* These additional costs apply to each passenger per flight

ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 36 – 37) : ਹਵਾਈ ਬੁਕਿੰਗ ਕੀਮਤ ਸਕੀਮ ਬਾਰੇ ਨੀਚੇ ਦਰਸਾਈ ਸੂਚਨਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ :

*ਇਹ ਵਾਧੂ ਕੀਮਤਾਂ ਹਰ ਮੁਸਾਫਰ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਫਲਾਈਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ

36. How much more is the cost of a morning flight compared with an afternoon flight for a family of four to destination B with travel insurance and total three items of hold luggage ?

- (a) ₹ 9,600
- (b) ₹ 22,800
- (c) ₹ 4,400
- (d) ₹ 17,600

37. A party of three book to fly on the afternoon flight to destination C and opt for total two items of hold luggage and the environment offset. How much is the cost of their trip ?

- (a) ₹ 26,650
- (b) ₹ 25,600
- (c) ₹ 26,300
- (d) ₹ 27,600

38. Set M has 42 students and set N has 60 students. At least 12 of the students in set M are not in set N. Which of the following cannot be the possible number of students in set N that are not in set M ?

- (a) 32
- (b) 45
- (c) 28
- (d) 42

36. ਚਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ, ਮੰਜ਼ਿਲ B ਤੇ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਸਾਜੇ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਆਇਟਮਾਂ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੇਰ ਦੀ ਫਲਾਈਟ ਬਾਦ ਦੁਪਿਹਰ ਦੀ ਫਲਾਈਟ ਨਾਲੋਂ ਕਿੰਨੀ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਦੀ ਹੈ ?

- (a) ₹ 9,600
- (b) ₹ 22,800
- (c) ₹ 4,400
- (d) ₹ 17,600

37. ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੇ C ਮੰਜ਼ਿਲ ਲਈ ਬਾਦ ਦੁਪਿਹਰ ਦੀ ਫਲਾਈਟ ਨੂੰ ਬੁੱਕ (book) ਕੀਤਾ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਜੇ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਆਇਟਮਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਆਫ ਸੈੱਟ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੀਤਾ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ?

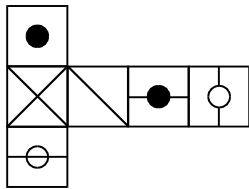
- (a) ₹ 26,650
- (b) ₹ 25,600
- (c) ₹ 26,300
- (d) ₹ 27,600

38. M ਸੈੱਟ ਵਿਚ 42 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸੈੱਟ N ਵਿਚ 60 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ । ਘੱਟੋ ਘੱਟ M ਸੈੱਟ ਦੇ 12 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੈੱਟ N ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਨਿਮਨ ਵਿਚੋਂ ਸੈੱਟ N ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿੰਨੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜੋ ਕਿ ਸੈੱਟ M ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ?

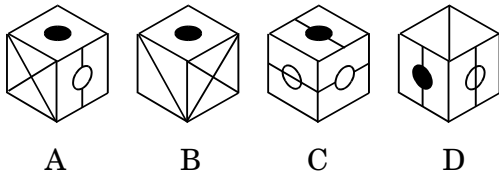
- (a) 32
- (b) 45
- (c) 28
- (d) 42

39. When the following shape is folded to form a cube, which is the only one of the options from A to D that can be produced ?

Options from A to D

- (a) A
(b) B
(c) C
(d) D

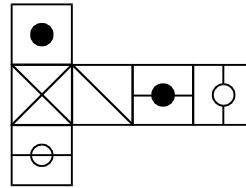
40. A container of milk was $\frac{3}{4}$ full. When 5 bottles of milk were taken out and 3 bottles of milk were poured into it, it was $\frac{2}{3}$ full. How many bottles of milk can the container contain ?

- (a) 12
(b) 24
(c) 20
(d) 15

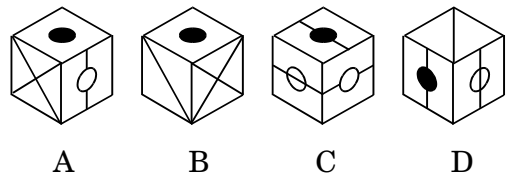
41. The cost of mowing a square lawn at the rate of INR 700 per hectare is INR 4,375. The cost of putting a fence around the lawn at the rate of INR 45.45 per meter would be (in INR)

- (a) 10,000
(b) 43,750
(c) 45,450
(d) 25,000

39. ਜਦੋਂ ਨਿਮਨ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਊਬ ਵਿਚ ਮੋੜ ਕੇ ਪਰਿਵਰਤਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ A ਤੋਂ D ਤੱਕ ਕੋਵਲ ਕਿਹੜੀ ਆਪਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

A ਤੋਂ D ਆਪਸ਼ਨਾਂ

- (a) A
(b) B
(c) C
(d) D

40. ਦੁੱਧ ਦਾ ਢੋਲ $\frac{3}{4}$ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਜਦੋਂ 5 ਬੋਤਲਾਂ ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਕੱਢ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਬੋਤਲਾਂ ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਇਹ ਢੋਲ $\frac{2}{3}$ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਦੁੱਧ ਦੇ ਢੋਲ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਦੁੱਧ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਪੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ?

- (a) 12
(b) 24
(c) 20
(d) 15

41. ਇਕ ਸੁਕੇਅਰ ਬਗੀਚੇ ਦੀ ਕਟਵਾਈ ਦੀ ਕੀਮਤ INR 700 ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ INR 4,375 ਹੈ । ਬਗੀਚੇ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਵਾੜ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ INR 45.45 ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ (INR ਵਿਚ)

- (a) 10,000
(b) 43,750
(c) 45,450
(d) 25,000

42. If $> = \div$, $< = +$, $\times = =$ and $\# = -$, then which of the following equations is correct ?
- $24 \times 4 > 20 < 2 \# 16$
  - $24 < 4 > 20 \# 2 \times 16$
  - $24 \# 4 < 20 \times 2 > 16$
  - $24 > 4 \times 20 < 2 \# 16$

Directions: (Q. No. 43 – 46) : Read the following information and answer the questions using this information.

There are five boys, p, q, r, s, and t, sitting in the first line facing south. However, there are five girls, A, B, C, D, and E, sitting in a second line parallel to the first line and are facing to the north. The boys and girls are sitting in such a way that

- A is sitting at one end of the line.
  - q who is just next to the left of s, is opposite to E.
  - B and r are diagonally opposite to each other.
  - t is opposite to C who is just next right of A.
43. Which pairs are sitting opposite to each other ?
- CD and rt
  - AC and sp
  - CD and ts
  - DB and sp
44. Who is sitting third to the right of C ?
- B
  - D
  - A
  - E
45. Which of the following pairs is diagonally opposite to each other ?
- Ct
  - Eq
  - Ap
  - Dp

42. ਜੇਕਰ $> = \div$, $< = +$, $\times = =$ ਅਤੇ $\# = -$, ਤਾਂ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਇਕਵੇਸ਼ਨ (equation) ਠੀਕ ਹੈ ?
- $24 \times 4 > 20 < 2 \# 16$
  - $24 < 4 > 20 \# 2 \times 16$
  - $24 \# 4 < 20 \times 2 > 16$
  - $24 > 4 \times 20 < 2 \# 16$

ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 43 – 46) : ਨਿਮਨ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਵਰਤਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਦਿਓ ।

ਪੰਜ ਲੜਕੇ, p, q, r, s ਅਤੇ t ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਦੱਖਣ ਸਨਮੁੱਖ ਬੈਠੇ ਹਨ । ਲੇਕਿਨ, ਪੰਜ ਲੜਕੀਆਂ ਹਨ, A, B, C, D ਅਤੇ E ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਸਮਾਨੰਤਰ ਦੂਸਰੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਸਨਮੁੱਖ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ । ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕਿ

- A ਕਤਾਰ ਦੇ ਇਕ ਅੰਤ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਹੈ ।
  - q, s ਦੇ ਇਕਦਮ ਖੱਬੇ, E ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਹੈ ।
  - B ਅਤੇ r ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਡਾਇਗਨਲੀ ਵਿਪਰੀਤ ਹਨ ।
  - t, C ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ A ਦੇ ਇਕਦਮ ਸੱਜੇ ਹੈ ।
43. ਕਿਹੜੇ ਜੁੱਟ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਬੈਠੇ ਹਨ ?
- CD ਅਤੇ rt
  - AC ਅਤੇ sp
  - CD ਅਤੇ ts
  - DB ਅਤੇ sp
44. C ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਤੀਸਰਾ ਕੌਣ ਬੈਠਾ ਹੈ ?
- B
  - D
  - A
  - E
45. ਨਿਮਨ ਜੁੱਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਡਾਇਗਨਲੀ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਹਨ ?
- Ct
  - Eq
  - Ap
  - Dp

46. If C and D, p and t and q and E interchange their positions, then who will be the second person to the right of the person who is opposite to the person second to the right of D ?

- (a) r
- (b) p
- (c) E
- (d) C

Directions (Q. No. 47 – 48) : Read the following passage and solve the questions based on it.

Amit, Bharat, Chandan, Dinesh, Eeshwar and Ferguson are cousins. None of them are of the same age, but all of them have birthdays on the same date. The youngest of them is 17 years old and Eeshwar, who is the eldest, is 22 years old. Ferguson is somewhere between Bharat and Dinesh in age. Amit is elder to Bharat and Chandan is older than Dinesh.

47. Which of the following is not possible ?

- (a) Dinesh is 20 years old
- (b) Ferguson is 18 years old
- (c) Ferguson is 19 years old
- (d) Ferguson is 20 years old

48. If Bharat is 17 years old, then which of the following could be the ages of Dinesh and Chandan respectively ?

- (a) 18 and 19
- (b) 19 and 21
- (c) 18 and 20
- (d) 18 and 21

46. ਜੇਕਰ C ਅਤੇ D, p ਅਤੇ t, q ਅਤੇ E ਆਪਣੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੌਣ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਤੋਂ ਦੂਸਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ D ਦੇ ਸੱਜੇ ਤੋਂ ਦੂਸਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਬੈਠਾ ਹੈ ?

- (a) r
- (b) p
- (c) E
- (d) C

ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 47 – 48) : ਨਿਮਨ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ ।

ਅਮਿਤ, ਭਾਰਤ, ਚੰਦਨ, ਦਿਨੇਸ਼, ਏਸ਼ਵਰ ਅਤੇ ਫਰਗੁਸਨ ਕਜ਼ਿਨ (cousins) ਹਨ । ਇੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਕ ਉਮਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰਤੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੀ ਇਕੋ ਮਿਤੀ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ 17 ਸਾਲ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਏਸ਼ਵਰ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ, 22 ਸਾਲ ਦਾ ਹੈ । ਫਰਗੁਸਨ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ । ਅਮਿਤ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੰਦਨ ਦਿਨੇਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ ।

47. ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

- (a) ਦਿਨੇਸ਼ 20 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੈ
- (b) ਫਰਗੁਸਨ 18 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੈ
- (c) ਫਰਗੁਸਨ 19 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੈ
- (d) ਫਰਗੁਸਨ 20 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੈ

48. ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ 17 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਮਨ ਵਿਚੋਂ ਦਿਨੇਸ਼ ਅਤੇ ਚੰਦਨ ਦੀ ਉਮਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕਿਹੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

- (a) 18 ਅਤੇ 19
- (b) 19 ਅਤੇ 21
- (c) 18 ਅਤੇ 20
- (d) 18 ਅਤੇ 21

Directions (Q. No. 49) : Read the following statements and solve the question based on these.

- A. Many ones are threes.
- B. All twos are fours.
- C. A few ones are twos.
- D. All fours are threes.
- E. All twos are threes.

49. In the four options given below, three statements are put together in a specific order. Choose the option which indicates a valid argument, that is when the third statement is a conclusion drawn from the preceding two statements.

- (a) DEB
- (b) ACE
- (c) CEA
- (d) EAC

50. Which of the following statements follows logically from the statement “India will talk, only if the terrorists are handed over” ?

- (a) The terrorists are handed over, hence India will talk.
- (b) India will not talk implies that the terrorists have not been handed over.
- (c) India will talk though the terrorists are not handed over.
- (d) India will talk implies the terrorists are handed over.

ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 49) ਲਈ : ਨਿਮਨ ਕਥਨ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਇੰਨਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ ।

- A. ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਨਜ਼ ਥਰੀਜ਼ ਹਨ ।
- B. ਸਾਰੇ ਟੂਜ਼ ਫੋਰਜ਼ ਹਨ ।
- C. ਕੁਝ ਵਨਜ਼ ਟੂਜ਼ ਹਨ ।
- D. ਸਾਰੇ ਫੋਰਜ਼ ਥਰੀਜ਼ ਹਨ ।
- E. ਸਾਰੇ ਟੂਜ਼ ਥਰੀਜ਼ ਹਨ ।

49. ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਚਾਰ ਆਪਸਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਕਥਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ ਗਏ ਹਨ । ਉਹ ਆਪਸਨ ਚੁਣੋ ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੀਸਰਾ ਕਥਨ ਪਹਿਲੇ ਦੋਵੇਂ ਕਥਨਾਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਦਲੀਲ ਹੋਵੇ ।

- (a) DEB
- (b) ACE
- (c) CEA
- (d) EAC

50. ਇੰਨਾਂ ਕਥਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਤਾਰਕਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਥਨ “ਭਾਰਤ ਗੱਲ ਕਰੇਗਾ, ਕੇਵਲ ਜੇਕਰ ਆਤੰਕਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ” ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ?

- (a) ਆਤੰਕਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਗੱਲ ਕਰੇਗਾ ।
- (b) ਭਾਰਤ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਆਤੰਕਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ।
- (c) ਭਾਰਤ ਗੱਲ ਕਰੇਗਾ ਭਾਵੇਂ ਆਤੰਕਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ।
- (d) ਭਾਰਤ ਗੱਲ ਕਰੇਗਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਆਤੰਕਵਾਦੀ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ।

51. At a buffet, six sweets are arranged in a circular order on a table. Burfi is opposite Halwa. There is one sweet between Laddu and Jalebi. Gulab jamun is to the right of Halwa. Rasagulla is one of the sweets. Which sweet is two places away to the left of Gulab jamun ?

- (a) Laddu
- (b) Rasagulla
- (c) Jalebi
- (d) Halwa

52. A team of three is to be selected from six persons — Pavan, Sravan, Raghavan, Aman, Dhawan and Bhavan, such that if one of Pavan and Sravan is selected then the other must not be selected. If one of Raghavan and Dhawan is not selected then the other must not be selected. If Aman is not selected then who must be selected ?

- (a) Bhavan
- (b) Pavan
- (c) Raghavan
- (d) None of the above

Directions (Q. No. 53 – 54) : These questions are based on the following information.

Pavan, Sravan, Charan, Tarun and Kiran are the top five rankers in a class, not necessarily in the same order. Each of these five is of a different height. The tallest person is the fourth ranker while Kiran is the second ranker. Tarun is taller than at least two persons and is the third ranker. The shortest person is the first ranker but he is not Charan. Sravan is taller than only one person and Tarun is taller than Kiran.

51. ਬੁਫੈ ਵਿੱਚ, ਛੇ ਮਿਠਾਈਆਂ ਟੇਬਲ ਉੱਤੇ ਗੋਲਾਈਦਾਰ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ । ਬਰਫੀ ਹਲਵੇ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਹੈ । ਲੱਡੂ ਅਤੇ ਜਲੇਬੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਮਿਠਾਈ ਹੈ । ਗੁਲਾਬ ਜ਼ਾਮਨ ਹਲਵੇ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਹੈ । ਰਸਗੁੱਲਾ ਵੀ ਮਿਠਾਈਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੈ । ਕਿਹੜੀ ਮਿਠਾਈ ਗੁਲਾਬ ਜ਼ਾਮਨ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਦੋ ਸਥਾਨ ਪਰੇ ਹੈ ?

- (a) ਲੱਡੂ
- (b) ਰਸਗੁੱਲਾ
- (c) ਜਲੇਬੀ
- (d) ਹਲਵਾ

52. ਪਵਨ, ਸ਼ਵਨ, ਰਾਘਵਨ, ਅਮਨ, ਧਵਨ ਅਤੇ ਭਵਨ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਵਨ ਅਤੇ ਸ਼ਵਨ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ । ਰਾਘਵਨ ਅਤੇ ਧਵਨ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇਕਰ ਇਕ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਦੂਸਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ । ਜੇਕਰ ਅਮਨ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਕੌਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

- (a) ਭਵਨ
- (b) ਪਵਨ
- (c) ਰਾਘਵਨ
- (d) ਉਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਹਦਾਇਤਾਂ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 53 – 54) : ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ ।

ਪਵਨ, ਸ਼ਵਨ, ਚਰਨ, ਤਰੁਣ ਅਤੇ ਕਿਰਨ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਉੱਚਤਮ ਰੈਂਕ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਇਸੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ । ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਕੱਦ ਹੈ । ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਵਿਅਕਤੀ ਚੌਥੇ ਰੈਂਕ ਤੇ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਰਨ ਦੂਸਰੇ ਰੈਂਕ ਤੇ ਹੈ । ਤਰੁਣ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਤੀਸਰਾ ਰੈਂਕ ਹੈ । ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲੇ ਰੈਂਕ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਚਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਸ਼ਵਨ ਕੇਵਲ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਹੈ, ਤਰੁਣ ਕਿਰਨ ਤੋਂ ਲੰਬਾ ਹੈ ।

53. Who is the fourth ranker ?

- (a) Charan
- (b) Pavan
- (c) Sravan
- (d) Tarun

54. How many persons are taller than Pavan ?

- (a) One
- (b) Two
- (c) Three
- (d) Four

55. There are five rooms in my house — a hall, kitchen, study room, bedroom and dining room. There is one light in each room. Whenever the kitchen light is on, the study room light is off. Whenever the dining room light is on, the kitchen light is also on. Whenever the study room light is on, the hall light has to be on. How many lights, at the most, can be on simultaneously ?

- (a) 5
- (b) 4
- (c) 3
- (d) 2

56. In a joint family of seven persons A, B, C, D, E, F and G, there are two married couples. G is a housewife. C is the wife of B. A is the granddaughter of G. D is the father-in-law of C and father of E. F is A's brother and B's son. How is B related to E ?

- (a) Sister
- (b) Uncle
- (c) Cousin
- (d) None of the above

53. ਚੌਥਾ ਰੈਂਕ ਕਿਸਦਾ ਹੈ ?

- (a) ਚਰਨ
- (b) ਪਵਨ
- (c) ਸ੍ਰਵਨ
- (d) ਤਰੁਣ

54. ਪਵਨ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਕਿੰਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ?

- (a) ਇੱਕ
- (b) ਦੋ
- (c) ਤਿੰਨ
- (d) ਚਾਰ

55. ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਕਮਰੇ ਹਨ — ਹਾਲ, ਰਸੋਈ, ਸਟਡੀ ਰੂਮ, ਬੈਡ ਰੂਮ, ਡਾਇਨਿੰਗ ਰੂਮ । ਹਰ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਲਾਈਟ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਵੀ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਲਾਈਟ ਜਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸਟਡੀ ਰੂਮ ਦੀ ਲਾਈਟ ਬੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਵੀ ਡਾਇਨਿੰਗ ਰੂਮ ਦੀ ਲਾਈਟ ਜਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਰਸੋਈ ਦੀ ਲਾਈਟ ਵੀ ਜਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਸਟਡੀ ਰੂਮ ਦੀ ਲਾਈਟ ਜਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਲ ਦੀ ਲਾਈਟ ਵੀ ਜਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਜਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਜਗੀਆਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ?

- (a) 5
- (b) 4
- (c) 3
- (d) 2

56. ਸੱਤ ਮੈਂਬਰਾਂ A, B, C, D, E, F ਅਤੇ G ਦੇ ਇਕ ਸਮੁੱਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਵਿਵਾਹਿਤ ਜੋੜੇ ਹਨ । G ਘਰੇਲੂ ਪਤਨੀ ਹੈ । C, B ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ । A, G ਦੀ ਗਰੈਂਡਡੌਟਰ ਹੈ । D, C ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਹੈ ਅਤੇ E ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ । F, A ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ ਅਤੇ B ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ । B ਦਾ E ਨਾਲ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ?

- (a) ਭੈਣ
- (b) ਅੰਕਲ
- (c) ਕਜ਼ਿਨ
- (d) ਉਕਤ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

57. A bartender stole vodka from bottle A that contained 50% alcohol and he replaced what he had stolen with vodka from bottle B containing 20% alcohol. He used water to replenish bottle B, which is twice as large as bottle A. After the mixing, alcohol content of bottle A reduced to 30%. What is the alcohol content of bottle B now ?

- (a) 6.67%
- (b) 10%
- (c) 13.33%
- (d) 15%

58. Rate of consumption of coal by a locomotive varies as the square of the speed and is 1000 kg/hour when the speed is 60 km/hour. If the coal costs the railway company 15 paise/kg and if the other expenses are 12 rupees/hour, what becomes the total cost with a speed of 30 km/hour ?

- (a) 270 paise/km
- (b) 165 paise/km
- (c) 49.5 paise/km
- (d) None of the above

59. A completes $\frac{2}{3}$ of a certain job in 6 days. B can complete $\frac{1}{3}$ of the same job in 8 days and C can complete $\frac{3}{4}$ of the job in 12 days. All of them work together for 4 days and then A and C quit. How long will it take for B to complete the remaining work alone ?

- (a) 2.67 days
- (b) 3.33 days
- (c) 4 days
- (d) 4.67 days

57. ਇਕ ਬਾਰਟੈਂਡਰ ਬੋਤਲ A ਜਿਸ ਵਿਚ 50% ਅਲਕੋਹਲ ਹੈ, ਵਿੱਚੋਂ ਵੋਦਕਾ ਚੁਰਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਚੁਰਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬੋਤਲ B, ਜਿਸ ਵਿਚ 20% ਅਲਕੋਹਲ ਹੈ, ਦੀ ਵੋਦਕਾ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਬੋਤਲ B ਨੂੰ, ਜੋ ਬੋਤਲ A ਤੋਂ ਦੋ ਗੁਣਾ ਆਕਾਰ ਦੀ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਿਲਾਵਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੋਤਲ A ਵਿਚ ਅਲਕੋਹਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘਟ ਕੇ 30% ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਬੋਤਲ B ਵਿਚ ਅਲਕੋਹਲ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ?

- (a) 6.67%
- (b) 10%
- (c) 13.33%
- (d) 15%

58. ਰੇਲਵੇ ਇੰਜਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਪਤ ਦਾ ਰੇਟ, ਰਫ਼ਤਾਰ ਦੇ ਸਕੇਅਰ (square) ਨਾਲ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਰਫ਼ਤਾਰ 60 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ 1000 ਕਿਲੋ/ਘੰਟਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਲੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੇਲਵੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 15 ਪੈਸੇ/ਕਿਲੋ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਖਰਚੇ 12 ਰੁਪਏ/ਘੰਟਾ ਹਨ ਤਾਂ 30 ਕਿਲੋਮੀਟਰ/ਘੰਟਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ ਕਿੰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ?

- (a) 270 ਪੈਸੇ/ਕਿਲੋਮੀਟਰ
- (b) 165 ਪੈਸੇ/ਕਿਲੋਮੀਟਰ
- (c) 49.5 ਪੈਸੇ/ਕਿਲੋਮੀਟਰ
- (d) ਉਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

59. A ਇਕ ਕੰਮ ਦਾ $\frac{2}{3}$ ਹਿੱਸਾ ਛੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। B ਉਸੇ ਕੰਮ ਦਾ $\frac{1}{3}$ ਹਿੱਸਾ ਅੱਠ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ C ਉਸੇ ਕੰਮ ਦਾ $\frac{3}{4}$ ਹਿੱਸਾ 12 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਚਾਰ ਦਿਨ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ A ਅਤੇ C ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। B ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਬਚਦਾ ਕੰਮ ਇਕੱਲਿਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨਾਂ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ?

- (a) 2.67 ਦਿਨ
- (b) 3.33 ਦਿਨ
- (c) 4 ਦਿਨ
- (d) 4.67 ਦਿਨ

60. A book contains 10 chapters. Each chapter has a different number of pages, ranging from 20 to 30. The first chapter starts on page 1 and each chapter starts on a new page. What is the largest possible number of chapters that can begin on odd page numbers ?

- (a) 9
- (b) 8
- (c) 6
- (d) 5

61. A ladder reaches a window that is 8 m above the ground on one side of the street. Keeping its foot on the same point, the ladder is twined to the other side of the street to reach a window 12 m high. Find the width of the street if the ladder is 13 m.

- (a) 15.2 m
- (b) 14 m
- (c) 14.6 m
- (d) 12 m

62. Sanjay writes a letter to his friend, Kesari. It is known that one out of 10 letters that are posted does not reach its destination. If Sanjay does not receive a reply to his letter, then what is the probability that Kesari did not receive Sanjay's letter ? It is certain that Kesari will definitely reply to Sanjay's letter if he receives it.

- (a) $\frac{10}{19}$
- (b) $\frac{9}{10}$
- (c) $\frac{1}{10}$
- (d) $\frac{9}{100}$

60. ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਦਸ ਅਧਿਆਇ ਹਨ । ਹਰ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ 20 ਤੋਂ 30 ਤੱਕ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਪੰਨੇ ਹਨ । ਪਹਿਲਾ ਅਧਿਆਇ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਅਧਿਆਇ ਨਵੇਂ ਪੰਨੇ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਕਿੰਨੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਏ, ਔਡ (odd) ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਪੰਨੇ ਨਾਲ ਆਰੰਭ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ?

- (a) 9
- (b) 8
- (c) 6
- (d) 5

61. ਇੱਕ ਪੌੜੀ ਸਟਰੀਟ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਧਰਤੀ ਤੋਂ 8 ਮੀਟਰ ਉੱਪਰ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਤੱਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਉਸੇ ਬਿੰਦੂ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪੌੜੀ ਨੂੰ ਸਟਰੀਟ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ 12 ਮੀਟਰ ਉੱਚੀ ਖਿੜਕੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮੋੜਿਆ ਗਿਆ । ਜੇਕਰ ਪੌੜੀ 13 ਮੀਟਰ ਹੈ ਤਾਂ ਸੜਕ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਲੱਭੋ ।

- (a) 15.2 ਮੀਟਰ
- (b) 14 ਮੀਟਰ
- (c) 14.6 ਮੀਟਰ
- (d) 12 ਮੀਟਰ

62. ਸੰਜੇ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਕੇਸਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਦਸਾਂ ਪੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ । ਜੇਕਰ ਸੰਜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ (probability) ਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਰੀ ਨੂੰ ਸੰਜੇ ਦਾ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ ? ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੇਸਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਸੰਜੇ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਾ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ।

- (a) $\frac{10}{19}$
- (b) $\frac{9}{10}$
- (c) $\frac{1}{10}$
- (d) $\frac{9}{100}$

63. In a school, a total of 180 students are enrolled in the foreign languages program. The foreign languages offered are : French, German and Chinese and the number of people studying each of these subjects are 80, 90 and 100 respectively. The number of students who study more than one of the three subjects is 50% more than the number of students who study all the three subjects. How many students study all three foreign languages ?

- (a) 18
- (b) 24
- (c) 36
- (d) 42

64. Three alarm clocks ring their alarms at regular intervals of 20, 21 and T minutes respectively. If the clocks beep together at 12 noon, for which value of T would they beep together again at the earliest ?

- (a) 8 minutes
- (b) 18 minutes
- (c) 28 minutes
- (d) 38 minutes

63. ਇਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ 180 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਏ । ਇੰਨਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੈ : ਫਰਾਂਸਿਸੀ, ਜਰਮਨ ਅਤੇ ਚੀਨੀ ਅਤੇ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 80, 90 ਅਤੇ 100 ਹੈ । ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਸ਼ੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਵਿਸ਼ੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ 50% ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ । ਕਿੰਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ?

- (a) 18
- (b) 24
- (c) 36
- (d) 42

64. ਤਿੰਨ ਅਲਾਰਮ ਘੰਟੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਨਿਯਮਿਤ ਵਕਫ਼ੇ 20, 21 ਅਤੇ T ਮਿੰਟਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਲਾਰਮ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਘੰਟੇ 12 ਵਜੇ ਦੁਪਿਹਰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਅਵਾਜ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ T ਦੀ ਕਿਸ ਵੈਲਯੂ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਇਕੱਠਿਆਂ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਣਗੇ ?

- (a) 8 ਮਿੰਟ
- (b) 18 ਮਿੰਟ
- (c) 28 ਮਿੰਟ
- (d) 38 ਮਿੰਟ

65. A person of 6 ft. height wants to pluck a fruit which is hanging at $\frac{1}{4}$ th distance from the top of a 20 ft. high tree. The person standing at a distance of 28 ft. from the tree throws a stone, which hits the top of the tree. The man moves towards the tree and throws another stone again at the same angle, this time hitting the fruit. Assuming the stones travelled in a straight line from the hand till the target, what is the current distance of the person from the tree ?

- (a) 21 ft
- (b) 18 ft
- (c) 15 ft
- (d) 9 ft

66. The cost of 10 pears, 8 guavas and 6 mangoes is ₹ 44. If the cost of each of the fruits, in rupees, is a natural number and cost of no two fruits is the same, find the cost of 4 mangoes and 3 guavas.

- (a) ₹ 17
- (b) ₹ 18
- (c) ₹ 14
- (d) Cannot be determined

65. ਇਕ ਛੇ ਫੁੱਟ ਲੰਬਾ ਵਿਅਕਤੀ, 20 ਫੁੱਟ ਲੰਬੇ ਦਰਖਤ ਤੋਂ, ਸਿਖਰ ਤੋਂ $\frac{1}{4}$ ਦੂਰੀ ਤੇ ਲਟਕ ਰਹੇ ਫਲ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਰਖਤ ਤੋਂ 28 ਫੁੱਟ ਦੇ ਦੂਰੀ ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦਰਖਤ ਦੇ ਸਿਖਰ ਤੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਆਦਮੀ ਦਰਖਤ ਵੱਲ ਵੱਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸੇ ਕੋਣ (ਐਂਗਲ) ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਰੀ ਉਸੇ ਫਲ ਤੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ ਪੱਥਰ ਇਕ ਸਿੱਧੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਹੱਥ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੱਕ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੁਣ ਦਰਖਤ ਤੋਂ ਦੂਰੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ?

- (a) 21 ਫੁੱਟ
- (b) 18 ਫੁੱਟ
- (c) 15 ਫੁੱਟ
- (d) 9 ਫੁੱਟ

66. 10 ਨਾਸ਼ਪਤੀਆਂ, 8 ਅਮਰੂਦ ਅਤੇ 6 ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ₹ 44 ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹਰ ਫਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਇਕ ਕੁਦਰਤੀ ਅੰਕ (natural number) ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਫਲਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ 4 ਅੰਬਾਂ ਅਤੇ 3 ਅਮਰੂਦਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੱਸੋ।

- (a) ₹ 17
- (b) ₹ 18
- (c) ₹ 14
- (d) ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

67. 'ਈਸਬਗੋਲ ਤੇ ਕੁਝ ਨਾ ਫੋਲ' ਅਖਾਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ :

- (a) ਜਦੋਂ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣਾ ਦੁਖ ਨਾ ਬਿਆਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ
- (b) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬੇਵਕੂਫ਼ ਸਿਆਣੀ ਗੱਲ ਕਰੇ
- (c) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਗਵਾ ਕੇ ਠੋਕਰਾ ਖਾਂਦਾ ਹੋਵੇ
- (d) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸੁਆਰਥ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੇ

68. "ਰੰਘਰੇਟਾ" ਸ਼ਬਦ ਲਈ ਸਹੀ ਪਛੇਤਰ ਚੁਣੋ :

- (a) ਏਟਾ
- (b) ਟਾਅ
- (c) ਟਾ
- (d) ਰੇਟਾ

69. ਕਿਹੜੇ ਵਾਕ ਵਿਚ ਵਿਸਕਿਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੀ ਠੀਕ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ?

- (a) ਹੈਂ ! ਤੂ ਫੇਲ ਹੋ ਗਿਆ ।
- (b) ਹੈਂ ਤੂ ! ਫੇਲ ਹੋ ਗਿਆ ।
- (c) ਹੈਂ ਤੂ ਫੇਲ ! ਹੋ ਗਿਆ ।
- (d) ਹੈਂ ਤੂ ਫੇਲ ਹੋ ਗਿਆ ।

70. 'ਗੋਂਗਲੂਆਂ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਝਾੜਨਾ' ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ :

- (a) ਮਿਹਨਤ ਕਰਨਾ
- (b) ਪਖੰਡ ਕਰਨਾ
- (c) ਸਬਜ਼ੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ
- (d) ਦਿਖਾਵੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ

ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਪੈਰ੍ਹਾ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਅਤੇ ਨੀਚੇ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 71 ਤੋਂ 73 ਦੇ ਉਤਰ ਦਿਓ :

ਸਾਦਗੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਉਹ ਗੁਣ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਅਹਿਮ ਵਰਦਾਨ ਹੈ । ਸਾਦਗੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਵਰਗੇ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਉਸ ਸੱਜਰੀ ਸਵੇਰ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤ੍ਰੇਲ ਧੋਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਹਰ ਮਨ ਨੂੰ ਮੋਹਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ । ਸਾਦਗੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਉਹ ਪੰਨਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਵਿਖਾਵੇ ਅਤੇ ਫੋਕੀ ਸ਼ੋਹਰਤ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਅਸਲ ਰੂਪ ਹੀ ਸਾਦਗੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਵਾਂਗ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬਨਾਵਟੀਪਣ ਦੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਸਾਦਗੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਛੂਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਪਰ ਜਿਸ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਰੀਰ ਤਨ-ਮਨ ਪੱਖੋਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਮਾਂ ਦੀ ਉਸ ਲੋਰੀ ਵਰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚਲਾ ਮਿਠਾਪਣ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਮਗਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਸਾਦਗੀ ਭਰਪੂਰ ਮਨੁੱਖ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਸਾਦਗੀ ਨੂੰ ਪੈਂਤੜੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦਾ ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਫਲਸਫ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਮੁਸਕਿਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਉਸ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਭਵੀ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਤੱਥ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਚੌਗਿਰਦੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਪੈਂਠ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨਾ ਅਤੇ ਨਿਕਾਰਨਾ ਮੁਸਕਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

71. ਪੈਰੋ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਵਾਕ ਹੈ ।

1. ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਸਾਦਗੀ ਨੂੰ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ।
2. ਸਾਦਗੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਅਹਿਮ ਵਰਦਾਨ ਹੈ ।
3. ਸਾਦਗੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਛੁਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ।
4. ਸਾਦਗੀ ਭਰਪੂਰ ਸਰੀਰ ਤਨ-ਮਨ ਪੱਖੋਂ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ-

- (a) 1 ਅਤੇ 2
- (b) ਕੇਵਲ 4
- (c) 1, 2 ਅਤੇ 4
- (d) ਕੇਵਲ 3

72. ਪੈਰੋ ਅਨੁਸਾਰ 'ਪੈਂਠ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ।

1. ਪੜਤ
2. ਸਾਖ
3. ਚੌਧਰ
4. ਕਿਸਮਤ

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ-

- (a) 1 ਅਤੇ 2
- (b) 3 ਅਤੇ 4
- (c) 1, 2 ਅਤੇ 4
- (d) ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

73. ਪੈਰੋ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਹੈ ।

1. ਕੁਦਰਤ
2. ਸੰਜਮ
3. ਸਾਦਗੀ
4. ਮਨੁੱਖ

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ-

- (a) 1 ਅਤੇ 2
- (b) ਕੇਵਲ 3
- (c) 1, 2 ਅਤੇ 3
- (d) ਕੇਵਲ 4

74. 'ਦੀਦਾ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ।

1. ਨੈਣ
2. ਮੇਲ
3. ਮਜ਼ਹਬ
4. ਦਿਲਾਸਾ

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਕਿਹੜਾ ਹੈ-

- (a) 2, 3 ਅਤੇ 4
- (b) ਕੇਵਲ 2
- (c) ਕੇਵਲ 1
- (d) 1, 2 ਅਤੇ 4

Read the following passages and answer the questions no. 75 to 78 below :

What is your ideal society if you do not want caste is a question that is bound to be asked of you. If you ask me, my ideal would be a society based on Liberty, Equality and Fraternity. And why not? What objection can there be to Fraternity? I cannot imagine any.... An ideal society should be mobile.... there should be many interests consciously communicated and shared.... Democracy is not merely a form of Government. It is primarily a mode of associated living, of conjoint communicated experience. It is essentially an attitude of respect and reverence towards fellowmen. Any objection to Liberty? Few object to liberty in the sense of a right to free movement, in the sense of a right to life and limb.... Why not allow liberty to benefit by an effective and competent use of a person's powers ? The supporters of caste who would allow liberty in the sense of a right to life, limb and property, would not readily consent to liberty in this sense, inasmuch as it involves liberty to choose one's profession. But to object to this kind of liberty is to perpetuate slavery. For slavery does not merely mean a legalized form of subjection.... It is found where, as in the Caste System, some persons are compelled to carry on certain prescribed callings which are not of their choice. Any objection to Equality ? This has obviously been the most contentious part of the slogan of the French Revolution.... Equality may be a fiction but nonetheless one must accept it as the governing principle. A man's power is dependent upon (1) physical heredity, (2) social inheritance or endowment in the form of parental care, education, accumulation of scientific knowledge, everything which enables him to be more efficient than the savage, and finally, (3) on his own efforts. In all these three respects men are undoubtedly unequal. But the question is, shall we treat them as unequal because they are unequal? .... It may be desirable to give as much

incentive as possible to the full development of everyone's powers. But what would happen if men were treated unequally as they are, in the first two respects ?.... It is obvious that those individuals also in whose favour there is birth, education, family name, business connections and inherited wealth would be selected in the race. But selection under such circumstances would not be a selection of the able. It would be the selection of the privileged.... On the other hand it can be urged that if it is good for the social body to get the most out of its members, it can get most out of them only by making them equal as far as possible at the very start of the race. That is one reason why we cannot escape equality. But there is another reason why we must accept equality. A Statesman is concerned with vast numbers of people.... The Statesman, therefore, must ... treat all men alike not because they are alike but because classification and assortment is impossible. The doctrine of equality is glaringly fallacious but taking all in all it is the only way a Statesman can proceed in politics which is a severely practical affair and which demands a severely practical test.

- 75.** Which of the following is NOT a reason that the writer gives for desiring equality in a democracy ?
- (a) It makes people equal as far as possible at the very start of the race.
  - (b) It ensures that the preexisting social equations continue.
  - (c) Statesmen deal with large numbers of people who are too vast to classify and assort.
  - (d) Statesmen require a practical plan of action to proceed in politics.
- 76.** According to the writer, supporters of caste would object to liberty in the sense of
- (a) right to free movement
  - (b) right to choose one's profession
  - (c) right to life and limb
  - (d) right to property

77. What are the three aspects in which men are 'undoubtedly unequal,' according to the writer ?
- Physical heredity; Parental property; His own education
  - Physical appearance, Parental inheritance; His own enthusiasm
  - Physical strength; Social status; His own spirituality
  - Physical heredity; Social inheritance; His own efforts
78. If selection is done on the basis of birth, education, family name, business connections and inherited wealth, then it would be
- selection of the privileged
  - selection of the able
  - selection of the meritorious
  - selection of the fortunate

Read the following passage and answer Question Numbers 79 and 80 with reference to the passage by choosing the most appropriate option :

Feminism at its core is about equality of men and women, not 'sameness'. So many people offer up the argument that women are not the 'same' as men and therefore there can't be equality. In other words, because their bodies are different (many say weaker or 'feminine'), and because men and women have different physical capabilities, these physical differences mean equality is not possible. If there were two young boys in a classroom, and one was physically weaker and smaller than the other, would we believe it's right to keep the weaker, smaller boy from having the same access to the teacher, to learning, to the computers, to the books and class resources, to other children in the class — because he didn't have the same physical strength as the other boy? It is critical to understand that "same" does not mean "equal." The issue here is about equal rights and equal access to opportunities. Men and women don't have to be the "same" physically in order to have the right to equality. Feminism as an ideology has always been highly controversial. It asks such questions as: do women have too

much or too little power? It is not only controversial as far as traditional defenders of the status quo are concerned. Some women feel that they are in favour of equality with men, but do not like the idea of feminism. It has been said that we live in a post-feminist age and some contend that the main goals of feminism have been realized, so that it is quite unnecessary for feminists to continue their argument against male domination. Feminism, however, is also controversial in the sense that different feminists mean different things by the term. There are different varieties that seem to have little in common. Just as writers have spoken of socialism, so feminism has also been presented in the plural in order to indicate the diversity involved.

79. "Men and women don't have to be the "same" physically in order to have the right to equality." Why ?
- Because the theory of feminism promotes that men and women are no longer in a classroom and can have equal access to learning, books and class resources.
  - Because the theory of feminism promotes that both men and women are anatomically same and therefore possess equal mechanical strength.
  - Because the theory of feminism promotes that men may or may not be feminists but they believe in equal classroom learning.
  - Because the theory of feminism promotes that being "same" cannot be equated with being "equal."
80. "It is critical to understand that "same" does not mean "equal."" What does this statement imply ?
- All men and women are "same" but never "equal".
  - Only men and women who are feminist can be "same" and sometimes "equal".
  - No man or woman can either be "same" or "equal".
  - Men and women are not "same" but can be "equal".

SPACE FOR ROUGH WORK

